Akiratis

2014 m.
Gegužės mėn.
Nr. 5(345)

Kaina 1,75 Lt

• Dvidešimt šešti leidimo metai •

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

LKD XXI suvažiavimo aktualijos

LKD XXI suvažiavimo delegatai ir svečiai

Suvažiavimui vadovavo LKD prezidentė
R. Klečkovskaja ir viceprezidentas V.Pivoras.

Balandžio 25 d. Vilniuje, Šv. Kazimiero g. 3, surengtas XXI LKD suvažiavimas. Jame dalyvavo 39 delegatai (kvorumas buvo) ir 18 kviestinių asmenų bei sistemos darbuotojų.

Renginio atmosfera beveik nuo pat pradžių buvo įkaitusi. Kai kurie delegatai atsakomybę dėl tikrų arba tariamų 2013 m. nesėkmių bandė suversti vienai LKD prezidentei. Kartais barančiųjų vaidmens imdavosi net pavieniai Respublikinės valdybos (RV) nariai. Ir tuomet jie patys tiesiog save kaltindavo.

Plačiau skaitykite 4-5 psl.

Šiame numeryje

Aktualijos
2-3 Trumpai apie mus
3 Tarptautinė Kurčiųjų Savaitė
3 Kurtieji Europos Parlamento rinkimuose
4-5 LKD XXI suvažiavimo aktualijos
6-7 Respublikinės valdybos posėdyje

Ugdymas
8-10 Nuo konferencijos iki konferencijos: vaikų ugdymo pokyčiai

Renginiai
11 Panevėžio kurtieji koncertavo kartu su pasaulinio garso muzikais
11 Atvelykio vaikų šventėje – naujas „Mimikos“ spektaklis

Sportas
12 Kurčiųjų kroso čempionatas Lenkijoje
12 Badmintono čempionatas
12 Krepšinio čempionatas
12 Du sporto rekordai
12 Mažųjų olimpiada

Naujos technologijos
13 Kochleariniai implantai kurtiesiems vaikams
13 Surastas būdas grąžinti klausą

Užsienio patirtis
14-15 PAGAVA susipažino su pagalba kurčių vaikų šeimoms Norvegijoje

Mūsų žmonės
15 Kurčių mokinių dailės terapeutė
16 Fotorepotažas iš vaikų darbų parodos “Lietuvos istorija” atidarymo

Aktualijos

Trumpai apie mus

TARPTAUTINĖ SUEIGA. Gegužės 14–19 d. LKD vicepirmininkas Vytautas Pivoras dalyvavo Graikijoje vykusiame Europos kurčiųjų sąjungos asamblėjos posėdyje. Plačiau apie renginį – kitame „Akiračio“ numeryje.

MOBILIOJI PROGRAMĖLĖ. Pasirašęs Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui konfidencialumo deklaraciją Vilniaus KRC įgijo teisę toliau pats diegti į kurčiųjų mobiliuosius telefonus ar planšetes mobiliąją programėlę skubiai pagalbai 112 išsikviesti (tai įmanoma padaryti tik tuo atveju, jei asmuo turi mobiliųjį įrenginį, kuriame yra *Android* ar *IOS* operacinė sistema). Vilniaus KRC informuoja, kad mobiliąją programėlę gali diegti tik tam tikri darbuotojai ir būtinai asmeniui atvykus į įstaigą. Vilniaus KRC turi teisę tai daryti: direktorė I. Minkevičienė, darbuotojos O. Zuzo, R. Kuralavičiūtė, G. Žavoronok, taip pat Vilniaus teritorinei valdybai priklausančių rajonų asmeniniai asistentai: L. Kunigėlytė (Ukmergės r.), A. Zimina (Trakų r.), N. Kučinskienė (Alytaus m.). Darbuotojai taip pat įspėja, kad jie nėra atsakingi už įrašinėjamose programose pačių kurčiųjų teikiamus duomenis. Už jų tikslumą atsako patys asmenys.

POEZIJOS PAUKŠTĖ VILNIUJE. Jubiliejinis, 30-asis, kurčiųjų „Poezijos pavasaris“ šiemet vyks gegužės 22 d. Vilniuje, Šv. Kazimiero g. 3. Plačiau apie mūsų literatų šventę skaitykite kitame „Akiračio“ numeryje.

MENO SAVIVEIKLOS ŠVENTĖ. Liepos 12 d. 13 val. Vilniuje, Kalnų parko estradoje, prasidės tradicinė respublikinė kurčiųjų meno saviveiklos šventė. Šiemet ji pavadinta „Gyvenimas už stiklo sienos“. Organizatoriai – Vilniaus KRC kartu su LKD. Renginio globėja – Vilniaus m. savivaldybė.

LKSK PREZIDENTO RINKIMAI. Lietuvos kurčiųjų sporto komitetas gegužės 15 d. ataskaitinėje rinkiminėje konferencijoje dar vienai ketverių metų kadencijai LKSK prezidentu išrinko Aleksą Jasiūną. Rinkimuose jam varžovų neatsirado – daugiau kandidatūrų į postą nepasiūlyta. LKSK vicepirmininke iš trijų pasiūlytų asmenų išrinkta LKSK vykdomojo komiteto narė, šachmatininkė Eglė Marcinkevičienė. Plačiau skaitykite kitame „Akiračio“ numeryje.

YPATINGI MOKYMAI. Įgyvendindami projektą „Kartu mes galime daug“ (Nr. VP1-1.3-SADM-02-K-03-100), vilniečiai 8 sutrikusios klausos asmenims gegužės pabaigoje (4 asm.) bei rugsėjo mėn. (4 asm.) rengia veido ir kūno priežiūros specialistų profesinius mokymus. Jų trukmė – 320 valandų. Tai reiškia, jog klausytojai seminaruose gaus tiek teorinių žinių ir praktinių įgūdžių, kad įgis naują profesiją. Bus galima išmokti saugiai ir kokybiškai atlikti veido, kūno procedūras ir makiažą, higieninį, klasikinį manikiūrą ir pedikiūrą. Registruotis ir dalyvauti mokymuose gali tik pilnamečiai ir nedirbantys asmenys, turintys klausos negalią. Toks yra Europos Sąjungos numatytas apribojimas, kuriuo siekiama, kad kuo daugiau kurčių ir neprigirdinčių asmenų integruotųsi į darbo rinką. Vykstant mokymams bus apmokamos mokymų ir maitinimo išlaidos. Registruotis galima el. paštu (**balinskiene@gmail.com**), nurodant savo vardą, pavardę, kontaktinį telefono numerį, arba kreiptis tiesiogiai į Vilniaus KRC, Šv. Kazimiero g. 3, 30 kab.

VASAROS POILSIO STOVYKLA. Liepos 14–20 d. Varninkų (Trakų r.) aktyvaus poilsio ir kaimo turizmo centre „Verubė“ veiks vaikų vasaros poilsio stovykla „Tylioji pasaka 10“. Organizatoriai kviečia kurčiuosius ir neprigirdinčius vaikus nuo 12 iki 16 metų. Stovyklavietė yra Trakų rajono kaimo sodyboje, šalia ežero, vaikai bus maitinami tris kartus per dieną. Stovyklautojai sportuos, jodinės, eis į turistinius žygius, aplankys Trakų pilį, žais, maudysis, vaidins ir bus visada geros nuotaikos. Vieno kelialapio kaina 150 Lt. Organizatoriai: Lietuvos kurčiųjų draugija, VšĮ Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centras.

Registracija vyks iki birželio 30 d. Daugiau informacijos ir registracija VšĮ Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centre, Šv. Kazimiero g. 3, Vilnius. Tel .: (8-5) 262 6407, 8 684 63 542. Kreiptis: 30 kab. (VKRC antrame aukšte), į konsultantę R. Kuralavičiūtę.

KRETINGIŠKIAI SVEIKATĄ GERINA SPORTO KLUBE. Grupė Kretingos rajono neįgaliųjų du kartus per savaitę skuba į sporto klubą. Tokia galimybė jiems atsi-

rado šių metų pradžioje gavus lėšų sportiniam klausos negalią turinčių asmenų užimtumui. Klaipėdos kurčiųjų reabilitacijos centro Kretingos pirminė organizacija sudarė sutartį su „Akmenos“ sporto klubu, kurį dabar lanko ne tik klausos negalią, bet ir kitokių negalių turintys kretingiškiai.

LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS ŽODYNAS. Lietuvių gestų kalbos žodynas - internete **www.gestas.unriis.lt:8080/**.Visi mylintys lietuvių gestų kalbą ir ja besidomintys čia ras ne tik naujų gestų, bet ir informacijos apie lietuvių gestų kalbą, jos gramatiką. Nuoroda į žodyną internete yra ir LKD tinklalapyje **www.lkd.lt**.

PATIKSLINIMAS. 2014 m. vasario mėn. „Akiračio“ publikacijoje „Respublikinės valdybos posėdyje“ informaciją apie Kęstutį Vaišnorą reikėtų suprasti taip: jis, RV nariams vieningai balsavus, patvirtintas atsakingu už darbą su Lietuvos kurčiųjų jaunimo organizacijomis. Ar jis visuomeniniais pagrindais dirbs vienas, ar burs darbo grupę (nebūtinai iš RV narių), kaip teigė LKD prezidentė Roma Klečkovskaja, galės spręsti pats.

ATSAKYMAS Į KLAUSIMĄ. Vienos kurčiųjų organizacijos vadovė LKD XXI suvažiavime domėjosi, ar dalyvavimas kurčiųjų organizacijos organizuojamame rankdarbių būrelyje yra apmokamas. LKD prezidentė R. Klečkovskaja informavo, kad apmokamas yra tik būrelių vadovų darbas. Būrelio dalyviai atlygio negauna.

Kurtieji Europos Parlamento rinkimuose

„Veikti. Reaguoti. Daryti įtaką“ – 2014-ųjų Europos Parlamento rinkimų kampanijos tema.

Europos institucijos prisiekia, kad šį kartą bus kitaip, ir Europos kurčiųjų sąjunga, vienintelė organizacija, atstovaujanti kalbantiesiems gestų kalba, dirba, kad kiekvienas galėtų įsitraukti į debatus. Taip pat stengiasi užtikrinti, kad kurtieji veiksmingai pasinaudotų savo teise dalyvauti politikoje.

Europos kurčiųjų sąjunga sieks, kad būtų atsižvelgta į kiekvieno žmogaus teisę dalyvauti demokratiniame Europos Sąjungos gyvenime. Tai žadama padaryti tiesiogiai: per Europos Parlamento narius bus prašoma gestų kalba paskelbti Europos kurčiųjų sąjungos rinkimų manifestą.

Kurtiesiems turi būti suteiktos lygios teisės dalyvauti politiniame gyvenime, jie turi būti išsamiai informuoti prieš rinkimus, kad galėtų juose balotiruotis, nesvarbu, ar tai būtų regioninis, nacionalinis, ar europinis lygis.

Tai Europos kurčiųjų sąjungos atsakomybė - padaryti įtaką Europos politikams, kad jie rinkimuose parodytų tinkamą pavyzdį savo šalyse.

Norėdami sustiprinti Europos Parlamento narių įsipareigojimą gerinant Europos Parlamento rinkimų prieinamumą, **Europos kurčiųjų sąjunga išleido rinkimų manifestą:**

Bent vieną rinkimų kampanijos interneto svetainės puslapį išversti į gestų kalbą.

Bent viename kampanijos vaizdo klipe paleisti titrus.

Surengti bent vieną konferenciją ar renginį, kuriame dalyvautų ir gestų kalbos vertėjas.

Organizuoti bent vieną susitikimą su piliečiais, kur kurtieji galėtų dalyvauti bendraudami savo pasirinktu būdu.

Bent vieną kartą panaudoti Europos Sąjungos komisijos „Pilot“ projekto video gestų kalbos vertėjavimo paslaugas bendraujant su kurčiaisiais piliečiais.

Europos kurčiųjų sąjunga organizuos susitikimus su visų politinių partijų Europos Parlamento nariais, kad mūsų manifestas būtų paskelbtas gestų kalba ir jo penki punktai būtų įvykdyti iki 2014 m. gegužės.

Europos kurčiųjų sąjungos inf.
Iš anglų kalbos išvertė
Milda KARKLYTĖ

Tarptautinė kurčiųjų savaitė

*Vėl artėja laikas, kai viso pasaulio kurtieji žmonės kartu su Pasauline kurčiųjų federacija (PKF) minės **Tarptautinę kurčiųjų savaitę.***

Tarptautinė kurčiųjų savaitė kasmet minima paskutinę rugsėjo savaitę. Šiemet ji bus rugsėjo 22 – 28 d.

PKF priklauso 133 nacionalinės kurčiųjų asociacijos, kurios, minint Tarptautinę kurčiųjų savaitę, organizuoja renginius, eitynes, debatus, kampanijas ir susitikimus, kad primintų specifines žmogaus teises nacionalinėms valdžios institucijoms, visuomenės nariams ir žiniasklaidai.

Tarptautinė kurčiųjų savaitė skirta susirinkti kartu, susivienyti ir parodyti kurčiųjų vienybę visam pasauliui. Ši šventė taip pat sustiprina solidarumą tarp kurčiųjų žmonių ir jų sąjungininkų bei skatina sutelkti didesnes pastangas viešinant kurčiųjų žmonių teises.

Tarptautinės kurčiųjų savaitės organizatoriai kviečia dalyvauti kurčiųjų tėvus ir gimines, specialistus, dirbančius su kurčiaisiais, ir valstybės pareigūnus.

Pastarųjų kelerių metų Tarptautinės kurčiųjų savaitės temos:

2009 m. - Kurčiųjų kultūros pasiekimai; 2010 m. - Kurčiųjų švietimas; 2011 m. - Informacijos ir ryšių prieinamumas; 2012 m. - Dvikalbystė yra žmogaus teisė!; 2013 m. - Lygybė kurtiesiems; **2014 m. - Skirtingų žmonių ryšio stiprinimas.**

Skirtingų žmonių ryšio sustiprinimas remiasi pagrindinių žmogaus teisių principais ir pagarba visiems žmonėms, atsižvelgiant į kalbos, rasės, tautybės, lyties, seksualinės orientacijos, socialinės ir ekonominės padėties, amžiaus, fizinių sugebėjimų, religinių įsitikinimų, politinių įsitikinimų arba kitas ideologijas. Ši tema skatina skirtumus priimti kaip galimybes bei privalumus, o ne kaip negalią. Taip pat pripažinti, kad kiekvienas kurčias žmogus yra unikalus savo stiprybėmis, kurios gali padaryti teigiamą poveikį visuomenei.

Reikia šviesti visuomenę, kad ji sugebėtų atsižvelgti į skirtingų žmonių poreikius bei keistis tinkama linkme. Nacionalinė kurčiųjų asociacija gali imtis konkrečių veiksmų, siekiant geriau informuoti valdžios pareigūnus, ministrus, valdžios institucijas, medicinos specialistus, nacionalinius švietimo ekspertus ir daugelį kitų dėl kurčiųjų paveldo, kultūros turtingumo ir gestų kalbos. Būdai kelti sąmoningumą gali skirtis, tai priklauso nuo tikslinės auditorijos ir tikslų. Tai gali būti savo kolegų mokymas gestų kalbos, reikalavimas susitikti su švietimo ministru arba straipsnio parašymas nacionaliniam laikraščiui. Galutinis tikslas - gestų kalbos pripažinimas visuose teisės aktuose ir politikoje, teisė gauti išsilavinimą gestų kalba ir kt. Nacionalinės kurčiųjų asociacijos taip pat gali organizuoti seminarus ir renginius, aiškinti kurčiųjų žmonių teises kaip dvikalbių piliečių, remiantis Jungtinių Tautų konvencija dėl žmonių su negalia teisių.

Be to, PKF skatina Nacionalines kurčiųjų asociacijas surengti lėšų rinkimo akcijas ir paremti PKF renginius žmogaus teisių tema visame pasaulyje bei įtikinti žmones prisidėti prie PKF kaip atskirus narius.

Prašome pasidalyti savo nuotraukomis iš Tarptautinės kurčiųjų savaitės elektroninio pašto adresu phillipa.sandholm@wfd.fi

Suinteresuoti asmenys gali prisidėti prie PKF kaip atskiri nariai ir taip paremti PKF darbą.

Pasauline kurčiųjų federacija visiems linki sėkmingos Tarptautinės kurčiųjų savaitės!

Iš anglų kalbos iš vertė
Milda KARKLYTĖ

Aktualijos

LKD XXI suvažiavimo aktualijos

Atkelta iš 1 psl.

Metinis prezidentės pranešimas. LKD prezidentės R. Klečkovskajos pranešimas iš anksto buvo skelbtas LKD tinklalapyje **www.lkd.lt**, todėl visi norintieji galėjo jį perskaityti.

Vadovė supažindino su kurčiųjų sistemos pirminių organizacijų geografine aprėptimi, apžvelgė LKD sistemos įstaigų, turinčių juridinio asmens statusą, tikslus, gautą finansavimą, suteiktas paslaugas, LKD narių (2013 m. – 6124 asm.) bei darbuotojų skaičiumi ir kt. Nemažai dėmesio metiniame pranešime skirta bendradarbiavimui su giminingomis organizacijomis bei valdžios institucijomis. Ypač intensyviai bendradarbiauta arba derėtasi su socialinės apsaugos, švietimo, kultūros, vidaus reikalų sistemų įstaigomis.

Prezidentė aptarė kiekvieną aktualiją, tokią kaip telefono 112 skambučio paslaugą, planšetės panaudojimo poliklinikose eksperimentą, pastangas didinti verčiamų į LGK ir titruojamų laidų apimtį, šiuolaikiškos kompensuojamosios technikos įsigijimo sąlygas, galimybes naudotis mažesniais interneto ryšio įkainiais, kurčiųjų įdarbinimo perspektyvas ir kt.

Prezidentės metinė ataskaita įvertinta patenkinamai.

Surdologijos centro ataskaita

Tradiciškai suvažiavimui atsiskaitė ir Surdologijos centras (veiklų ataskaita įdėta LKD tinklapyje). Pranešimą, kuriuo kurčiųjų bendruomenei buvo pristatyti 2013 m. SC išleisti leidiniai, pašnekesių žodynėlis, organizuoti LGK mokymai, suteiktos konsultacijos bei atsiskaityta už LGK vertimo paslaugas, perskaitė LKD vicepreziden tas V. Pivoras.

Žodyno rengėjų pristatymas

Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro darbuotojai R. Jankevičienė ir V. Valiauga supažindino delegatus ir svečius su tarptautiniu projektu, kurio veiklo-

Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro darbuotojai R. Jankevičienė ir V. Valiauga pristatė internetinę gestų kalbos svetainę www.spreadthesign.com.

je partnerio teisėmis nuo 2006 m. iki šiol dalyvauja ir KKNUC. Pagal projektą sukurta internetinė gestų kalbos svetainė (**www.spreadthesign.com**).

Šiuo metu čia sudėta per 220 tūkst. įvairių gyvenimo sričių gestų 23 kalbomis.

Pasak rengėjų, žodynas yra puiki edukacinė priemonė mokantis gestų kalbos per pamokas, mokantis užsienio gestų kalbų, dalyvaujant tarptautiniuose renginiuose ir kt.

Pasak Europos gestų kalbos centro, tai didžiausia tokio tipo interneto svetainė pasaulyje.

Kalbėtojai supažindino su svetainės naudojimo galimybėmis, įdiegtomis funkcijomis, planuojama perspektyva.

Pranešėjai paskelbė pavardes ir padėkojo visiems, talkinusiems 2006-2010 m. gestų norminimo ir filmavimo darbuose. Taip pat ragino kurčiuosius naudotis paslauga bei dalijo lipdukus su svetainės adresu. (Plačiau apie tarptautinį projektą skaitykite kitame "Akiračio" numeryje.)

Gestotyrininkų pranešimas

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro Metodinių priemonių rengimo ir gestotyros skyriaus (MPRGS) l. e. p. vedėja V. Kavaliauskaitė, pristatydama ataskaitą, apgailestavo dėl sumažinto finansavimo. Todėl vietoj ketintų į Aiškinamąjį lietuvių gestų kalbos žodyną įtraukti 500 vnt. naujai aprašytų gestų teko tenkintis 250 ap-

Su Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro Metodinių priemonių rengimo ir gestotyros skyriaus ataskaita supažindino l. e. p. vedėja V. Kavaliauskaitė.

rašytų gestų bei 2000 senesnių gestų aprašų papildymu. Gestotyros darbams tebuvo galima skirti vos 2,5 etato. V. Kavaliauskaitė teigė, kad, nepaisydamas to, skyrius nepasidavė pesimistinėms nuotaikoms. Vis tiek buvo keliama kvalifikacija, skaitomos paskaitos, padedama rengti konsultacijas Surdologijos centrui ir pan.

Žodyną internete galima rasti **www.gestai.unriis.lt:8080**.

Kurtiesiems, kurie domėjosi, kaip gestai atrenkami į žodyną, pranešėja paaiškino, jog MPRGS nekuria, bet ima juos iš gyvosios kalbos, važinėdami po Lietuvą ir įrašinėdami kurčiųjų kalbą.

Revizijos komisijos ataskaita

Iš Revizijos komisijos pirmininko K. Zybarto ataskaitos paaiškėjo, kad 2013 m. LKD nuosavų lėšų išleido 320 673,45 Lt (žemės mokestis, neprojektinis darbo užmokestis, komandiruotpinigiai ir kt.), o pajamų turėjo 376 511,81 Lt (įmonių parama, patalpų nuoma). Nepasitenkinimas kilo paaiškėjus, kad interneto svetainėje buvo paskelbti negalutiniai 2013 m. LKD finansiniai duomenys. Jie ne visai sutapo su RK ataskaitoje deklaruojamomis sumomis. RV sekretorė D. Ščerbinienė įsipareigojo balandžio 29 d. vyksiančiame Kaune RV posėdyje paaiškinti nariams skaičių reikšmes bei naudotų lėšų paskirtį. Ataskaita balsų dauguma buvo patvirtinta.

Klausimai

Dėmesys SC veikloms. Susirinkusieji domėjosi, ar MPRGS ir SC bendradarbiavimas nuoširdus, ar tik formalus: ar įstaigos organizuoja apskrituosius stalus, ar aptaria kartu naujai į žodyną traukiamus gestus? Tiek V. Kavaliauskaitė, tiek SC direktorė N. Krasniauskienė negalėjo patvirtinti, ar skirtingose žinybose veikiančių įstaigų toks glaudus darbas. R. Klečkovskaja įsitraukė į diskusiją ir informavo, kad ateityje planuojama SC siekti metodinio centro statuso. Esą tuomet galbūt SC galėtų gestų kalbos srityje būti įtakingesnis.

Susirinkusieji priekaištavo, kad anksčiau ir dabar leidžiamuose žodynėliuose skiriasi toms pačioms sąvokoms įvardyti taikomi gestai. Anot M. Kumžaitės, gal jau laikas atsisakyti vertėjų centrų, jei SC per metus geba aptarnauti per 950 asmenų. N. Krasniauskienė paaiškino skirtumą tarp vertėjų centrų ir SC LGK vertimo paslaugų. Šiuos teiginius delegatai paprašė paskelbti LKD svetainėje, kad susipažintų visa bendruomenė.

Viena delegatė skundėsi, kad suaugusieji negali gauti informacijos apie SC organizuojamus mokymus. SC direktorė informavo, kad registracija į mokymus galima per **www.lkd.lt** (pagalbinės informacijos meniu bloke, esančiame šone dešinėje, yra nuorodos, kaip registruotis). Taip pat kalbėtoja pasidalijo planais, kaip galima būtų LGK mokymus ateityje organizuoti lanksčiau, beveik pagal individualius poreikius.

Žinia, kad šiemet LGK vertėjų paslaugų teikimo priemonių plano lėšomis nutraukiamas surdopedagogų ir kurčiųjų LGK mokymas, buvo sutikta nepasitenkinimo replikomis.

Dėmesys RV veikloms ir LKD lobistinei veiklai. M. Balaišis, N. Šamakova ir kt. domėjosi, kaip RV nariai pasiskirsto veiklų barais, pasidalija visuomeninio darbo krūvius, kokios jų pareigos tiesioginiame darbe. R. Klečkovskaja ir A. Šimkuvienė, plėtodamos šią temą, pagyrė J. Pugačiauskienės, K. Vaišnoros bei A. Bražinsko iniciatyvą. Jie kurčiųjų bendruomenėms perskaitė po pranešimą apie LKD organizacijų ir GK vertėjų centrų teikiamų paslaugų skirtumus, gestų kalbos vartojimo ypatumus ir savitumą. Autoriai paskelbė, jog ir ateityje ketina šią iniciatyvą palaikyti.

Buvo siūlymas LKD organizuoti konferenciją „Gestų kalbos raida ir vystymasis šiuolaikinėje visuomenėje“. R. Klečkovskaja patvirtino, kad Tarptautinei kurčiųjų dienai paminėti LKD iš tikrųjų planuoja surengti konferenciją (dar nepatvirtinta tema) Seime.

Delegatai ragino LKD interneto svetainėje pristatyti RV narius ne tik pateikiant jų trumpus CV, bet ir nuotraukas, kontaktinius adresus. Idėjai pritarta.

Dėl LKD lobistinės veiklos buvo prašoma ne tik informaciją skelbti „Akiratyje“, bet ir viešinti nuotraukų iš kiekvieno susitikimo su valdžios atstovais (kaip teigta, „kad galėtume didžiuotis savo aktyvumu“), klausinėta, kiek 2013 m. įvyko susitikimų su politikais.

Kalbėtojai pageidavo, kad į dalykinius susitikimus prezidentė vyktų ne viena arba ne vien tik su vertėja.

Nepasitenkinimas prezidentės iniciatyvomis, darančiomis ją pranašesnę, bet ir dėl to labiausiai užimtą, palyginti su kitais RV nariais, kiek atslūgo tik tuomet, kai ji priminė, kad visi RV nariai turi savo tiesioginį darbą ir kada panorėję iš jo išeiti negali. Be to, į susitikimus su Vyriausybės nariais, ministerijų atstovais gaunami vardiniai kvietimai.

Daug laiko suvažiavime aiškintasi, ar tikrai ir kodėl prezidentė visuomeninį darbą dirba viena? Kodėl šalia jos nėra atitinkamų sričių specialistų, ar ji ne per daug sureikšmina savo veiklas ir t. t. Ne kartą priekaištai peržengė mandagaus dialogo ribas arba būdavo panašūs į mokinės atsiskaitymą egzaminuotojams. O prezidentė stebėjosi, kad RV nariai kelia klausimus, kuriuos iš tikrųjų derėtų adresuoti jiems.

Himnas. Pasikeista informacija dėl himno. Dėl jo vertimo į LGK buvo parengtas projektas. Paraiška atmesta, nes LKD nėra švietimo sistemos dalis. Apsispręsta himną versti LKD lėšomis, o darbą pavesti organizuoti SC (prieš gerus metus skelbtą konkursą imituoti ir įrašyti himną gestais laimėjo Kauno KRC saviveiklininkai). N. Krasniauskienė informavo, kad naudoti muziką ir lietuvišką tekstą iš prezidentūros leidimas gautas jau seniai.

Dėl telefono 112. Pageidauta, kad ateityje darbo grupėje, tobulinančioje mobiliąją programėlę išsikviesti skubią pagalba numeriu 112, dalyvautų kurčiasis.

Prezidentė atsakė, kad smulkmeniškai LKD nurodinėti negali. Tai - ne jos projektas, bet kurčiasis dalyvauja ir dabar. O dėl senjorų, tai šiame valstybės galimybių etape telefonu 112 pagalba tiesiogiai daliai jų liks neprieinama. Be to, vadovė pažymėjo, kad naudotis programėle ar ne – individualus apsisprendimas.

Kochleariniai implantai (KI). Kurtieji nerimavo, kad nemaža dalis implantacijos operacijų nėra sėkmingos, kad gydytojai tėvų neinformuoja apie LKD galimybes padėti. R. Klečkovskaja ragino pačius bendruomenės narius imtis iniciatyvos ir kaupti faktus apie blogus operacijų padarinius. Be jų esą nieko neįrodysime. Taip pat vadovė įspėjo, kad proceso vien dėl to, kad taip norime, nesustabdysime. Ji siūlė aktyviau ieškoti ryšių su veikiančiomis KI organizacijomis, o ne atsiriboti. A. Šimkuvienė, V. Gilienė pritarė, kad dėl implantacijos sprendžia tėvai, ir su jų pasirinkimu teks skaitytis.

Dėl knygos. Per 2013 m. suvažiavimą kurtieji pranešė apie Lietuvos edukologijos universiteto dėstytojos išleistą knygą, kurioje buvo įdėta nelietuviška pirštų abėcėlė. Šįkart prezidentė informavo, kad buvo susisiekta su autore, ji atsiuntė atsiprašymą, aiškinosi. Tačiau to jauniesiems suvažiavimo delegatams pasirodė per mažai. Esą reikia knygos tiražą surinkti ir sunaikinti. Buvo galima suprasti, kad, jų nuomone, tai turėtų padaryti prezidentė. Jie patys nesisiūlė organizuoti akcijos.

Vairavimo reikalai. R. Jankus pakartotinai kėlė klausimą dėl kurčiųjų teisės vairuoti sunkvežimį. R. Klečkovskaja perskaitė Europos Sąjungos direktyvą, draudžiančią kurčiam asmeniui dirbti sunkvežimio vairuotoju. Užvirė ginčas. LKD juristas L. Vinickas paaiškino, kad niekas negali uždrausti laikyti vairavimo egzaminus bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti. Deja, įdarbinti niekas nesutiks. Vairuoti galima asmeninį sunkvežimį, turint atitinkamai D ir E kategorijos vairuotojo pažymėjimą.

D. Dragūnienė ragino siekti, kad vairavimo egzamine galėtų dalyvauti LGK vertėjas, ir pasistengti atitinkamoms institucijoms įrodyti, kad LGK vertėjas – tai ne „sufleris“.

Dėl vertimo į LGK. A. Jasiūnas piktinosi, kad kurtieji neturi galimybės susipažinti su kandidatų į prezidentus programomis televizijos debatuose. LGK vertėja R. Kiesienė informavo, kad po ketvirtadienio tiesioginių laidų su kandidatais LGK vertėjai išverčia laidas. Jų kartojimus su vertimu į LGK galima peržiūrėti kitądien per LRT televiziją 11 val. ryto. Susirinkusieji buvo nepatenkinti, kad neverčiama tiesiogiai. Esą taip kurtieji diskriminuojami. K. Vaišnora priminė, kad vis dar į LGK neišversti LKD asociacijos įstatai.

Finansiniai klausimai. V. Eskertienė paprašė prezidentės per kitą suvažiavimą teikti tik veiklų ataskaitą, o už finansus atsiskaityti RK. Taip būtų išvengta duomenų dubliavimosi ar nesutapimo.

Suvažiavimo delegatus domino, kiek per metus atsieina pastato išlaikymas Vilniuje, ar visos Šv. Kazimiero g. 3 veikiančios organizacijos prisideda prie pastato išlaikymo, kodėl ne visos įmonės parėmė LKD ir kt.

„Akiratis“ ir www.lkd.lt. Korespondentei N. Krasniauskienei padaryta pastaba, kad vienoje publikacijoje viešai vertina kurčiosios gebėjimą kalbėti lietuviškai. G. Karklienei reikštas nepasitenkinimas balandžio mėnesio „Akiračio“ numerio turiniu. Redaktorė stebėjosi, kad pasakojimai apie kurčiųjų patirtį užsienyje nesudomino kai kurių bendruomenės narių.

Siūlyta, kad kurčiųjų poezija būtų publikuojama, jei ne „Akiratyje“, tai LKD interneto svetainėje. Taip ir susitarta. Atkreiptas dėmesys, kad, sukūrus atnaujintą tinklalapio dizainą, dingo tam tikros svarbios nuorodos. Pažadėta jas atkurti.

Dėl įmonių paramos LKD. A.Šimkuvienė pažadėjo delegatams, kad įmonės, neatsiskaičiusios su akcininkais pagal 2013 m. RV nutarimus, netrukus bus priverstos tai padaryti. Esą ji asmeniškai pasistengsianti. „Vikados“ direktorė G. Ramanauskienė pripažino, kad bendrovės privalo laikytis įsipareigojimų. Tačiau atiduodama LKD grynojo pelno dalis turi būti logiška. Vadovė aiškino, jog įmonėms reikia turėti nemažų finansinių rezervų, apyvartinių lėšų, kad galėtų apsisaugoti nuo netikėtumų. Labai svarbu nesužlugdyti ir darbo kolektyvų motyvacijos siekti geresnių rezultatų. Ji priminė, kad įmonių tikslas – darbo vietų išlaikymas – sutampa ir su pačios LKD tikslu, todėl delegatų veiksmai šiuo klausimu turi būti pamatuoti. Taip pat pažymėjo, kad įmonės iš LKD jokios pagalbos negauna.

Šv. Kazimiero g. 3 pastatas. M. Balaišis pasiūlė atšaukti susitarimą, pagal kurį LKD lauktų, kol pirkėjas pastatys Vilniuje jai naują pastatą, o tuomet jam parduos šį pagal iš anksto suderėtas sąlygas.

L. Vinickas informavo, kokie yra pastato pardavimo ir naujojo pirkimo reikalai, ir paaiškino, kad, nutraukus šio etapo sutartį su potencialiu pirkėju, teks mokėti netesybas. Arba teks pateikti ypač rimtus sutarties sąlygų nevykdymo motyvus.

Juristui pritarė prezidentė. Ji priminė, kad dar 2013 m. suvažiavimas leido LKD Šv. Kazimiero g. 3 pastatą parduoti. Dabar reikalai įsibėgėję, trauktis netikslinga. Apmąstę, kas pasakyta, delegatai pirminės idėjos atsisakė. LKD tęs derybas su potencialiu pirkėju.

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Aktualijos

Respublikinės valdybos posėdyje

Balandžio 29 d. Kauno kurčiųjų reabilitacijos centro patalpose vyko išvažiuojamasis Respublikinės valdybos (RV) posėdis.

Finansinė įmonių atskaitomybė ir parama LKD

Kaip pirmas darbotvarkės klausimas svarstytos ir tvirtintos įmonių finansinės ataskaitos. RV nubalsavo, kad visi įmonių vadovai paliktų posėdžių salę, išskyrus tuo metu atsiskaitantį bendrovės direktorių. Tai nebuvo taikoma UAB „Vikada“ direktorei G. Ramanauskienei, kuri taip pat yra ir RV.

„Elkada“. Pirmasis 2013 m. veiklos rezultatus komentavo Panevėžio UAB „Elkada“ direktorius G. Gantarskis. Jis neslėpė, kad yra nepatenkintas tokia naujove.

Be to, nuo pat ataskaitos pradžios tarp direktoriaus ir RV narės iš Mažeikių A. Šimkuvienės įsiplieskė kivirčas. Iš ginčo turinio buvo aišku, kad tai konflikto tąsa, o ne pradžia.

Konfliktuojantieji vis gręžėsi į

UAB „Elkada“ direktorius G. Gantarskis.

renginyje dalyvaujančią „Akiračio“ korespondentę ir reikalavo vieną ar kitą jų pasakytą mintį paskelbti viešai.

Užkirsti kelią konfrontacijai bandė G. Ramanauskienė. Ji ragino į ginčą pažvelgti iš šalies, objektyviau. Pasak jos, buvo peržengtos kultūringo bendravimo ribos, ir tai, kas vyksta, panašu į sąskaitų suvedinėjimą, o galbūt esą net į susidorojimą.

Nuo tos akimirkos „Elkados“ direktorius, beveik nepertraukinėjamas, turėjo galimybę įrodyti, kad jis nėra LKD sistemos priešas.

Kažkada iš pirmtako A. Motekaičio jis paveldėjo į skolas įklimpusią įmonę ir ją prikėlė naujam gyvenimui. Tik per 2008 m. krizę ji vėl buvo beklimpstanti į jas. Antrąkart įmonę išgelbėjo koordinuoti LKD sistemos veiksmai ir paties direktoriaus bei jo komandos pastangos. Šiuo metu įmonė yra išsikapsčiusi iš skolų ir 2013 m. turėjo pelno.

A.Šimkuvienės, turinčios ekonomistės išsilavinimą, tiesos ieškojimai taip pat neliko be rezultatų. Ji

RV narė iš Mažeikių A. Šimkuvienė.

įrodė, kad pardavęs įmonės turto direktorius neteisingai apskaičiavo ir į LKD sąskaitą pervedė per mažai pinigų. Pagal RV nutarimą įmonė turėjo pervesti 25 proc. pajamų sumą. „Elkada“ visiškai neįvykdė ir pasižadėjimo pervesti tam tikrą sumą nuo grynojo pelno iš veiklos pajamų. Mažeikiškė apskaičiavo, kad Panevėžio įmonė savo vieninteliam akcininkui liko skolinga daugiau kaip 8,5 tūkst. litų. RV nusprendė, kad „Elkada“ nedelsdama turi įvykdyti prievolę LKD.

Paaiškėjo, kodėl 2013 m. spalio 13 d. RV posėdyje į UAB „Elkada“ valdybą deleguota A. Šimkuvienė nėra kviečiama kaip akcininko atstovė į posėdžius. Tai RV sekretorės klaida: rašant įsakymą dėl naujos bendrovės valdybos sudėties, mažeikiškės pavardė buvo praleista.

„Atropa“. Kaip teigė ataskaitoje UAB „Atropa“ direktorė D. Kučinskienė, iš savo pirmtakės ji paveldėjo arti pusės milijono litų skolas. Per porą artimiausių metų „Atropai“ pavyko jas gerokai sumažinti. Deja, ir D. Kučinskienės valdymo laikotarpiu tebuvo vieni – 2007-ieji metai, kuriuos įmonė baigė bent su simboliniu pelnu.

UAB „Atropa“ direktorė D. Kučinskienė.

Šįmet dėl metų pabaigoje susidariusių aplinkybių planuoto teigiamo rezultato pakartoti nepavyko. Bendrovėje reikalai prasti. Vidutinis siuvėjų amžius - 60 metų, dėl to darbo našumas mažas, siuvėjoms tenka primokėti skirtumą iki minimalios algos dydžio. Apverktina pastatų būklė, ir tai reikalauja papildomų investicijų, o jų nėra. Tad įmonė, turinti nemažai nuomininkų, iš kai kurių ima ne grynuosius pinigus, bet siūlo susiremontuoti patalpas. Ir tai esą pasiteisina.

D. Kučinskienė apgailestavo dėl to, kad Kauno kurčiųjų bendruomenės aktyvistai nepasitiki jos darbu. Direktorė teigė, kad pradėjusi eiti dabartines pareigas 20 proc. susimažino atlyginimą. Įmonės reikalais važinėja asmeniniu automobiliu ir pila degalus už savo pinigus. Todėl nesuprantanti, kodėl jai už nuoširdžias pastangas atsilyginama įtarinėjimais. Anot direktorės, su ja norėta susidoroti arba buvo bandomas jos sąžiningumas.

„Atropos“ valdybos nariai bei Kauno KRC direktorė J. Pugačiauskienė neigė tarpusavy derinę savo veiksmus ir kryptingai veikę prieš įmonės vadovę. Nieko nežinoję apie konfliktą dalyviai negalėjo suprasti, kas vyksta. Šiuo atveju abi besiginčijančios šalys į detales nesileido, ir ginčas netrukus nuslopo. Buvo aišku, kad ir vieni, ir kiti kažką nutylėjo.

„Neveresta“. „Neverestos“ direktorius K. Zybartas pateikdams 2013 m. veiklos ataskaitą ilgai neužtruko. Bendrovės balanse figūruoja Šventosios poilsio namai „Varpelis“. Kasmet nedidukė bendrovė kurčiųjų bendruomenės poilsio bazei atseikėja nemažai lėšų arba teikia būtinas remonto paslaugas, todėl

UAB „Neveresta“ direktorius K. Zybartas.

pretenzijų dėl pelno dalies pervedimo į LKD sąskaitą RV nariai neturėjo. Beje, „Neveresta“ – vienintelė socialinės įmonės statuso neturinti LKD įmonė. Jos išgyvenimo šaltinis yra pelnas, kurį ji daugiausia gauna iš prekybos maisto produktais vienoje Neveronių gyvenvietės parduotuvėje.

„Vikada“. UAB „Vikados“ direktorės G. Ramanauskienės ataskaita sutikta komplimentais. 2013 m. įmonės pelnas sudarė 200 tūkst. Lt. Tik kartą prieš 8 metus, kai G. Ramanauskienė buvo ką tik perėmusi bendrovės vairą, įmonė metus baigė nuostolingai. Nuo kitų metų „Vikados“ reikalai pamažu, bet visada gerėjo, kol 2013 m. pasiekė apogėjų.

Įmonė verčiasi trimis veiklomis: siuvimo, metalo gaminių, patalpų nuomos. Dabar apie trečdalį siuvimo baro apimties sudaro pačios įmonės sumodeliuoti ir pasiūti gaminiai. „Vikada“ savo siuvinius siunčia ne tik į Vakarų Europą, bet ir į Rytų rinką (Rusija, Japonija). Jos produkcija vien Europoje prekiauja bene 160 parduotuvių; ji turi 3

UAB „Vikada“ direktorė G. Ramanauskienė.

RV posėdžio dalyviai.

profesionalius pardavimų agentus skirtingose šalyse.

Dėl gero kokybės ir kainos santykio lietuviško kapitalo įmonė „Maxima“ taip pat „Vikadai“ vis didina virtuvinių iešmų užsakymų apimtį ir t. t. Tad šiuo metu „Vikada“ yra sėkmingos veiklos pavyzdys ir toliau planuoja didinti savo apyvartą. Bendrovė girta ir už tai, kad iš visų kurčiųjų įmonių daugiausia yra įdarbinusi kurčiųjų (42 asmenis).

Parama asociacijai. Įmonių vadovams pateikus finansines ataskaitas, buvo užduota klausimų. Posėdyje visi 4 įmonių balansai buvo patvirtinti.

Antras darbotvarkės klausimas buvo bendrovių parama asociacijai. Ją aptarus nutarta, kad nuo šiol kurčiųjų įmonės, gavusios grynojo pelno, nuo jo dydžio perves ne tam tikrą nustatytą sumą, bet 10 proc. lėšų.

Ir tuoj pat šalia nutarimo buvo patvirtintos išimtys: nereikalauti dešimtadalio pelno, kai įmonė turi skolų arba remia panašia pelno dalimi LKD kitais būdais ir pan.

Taip pat paprašyta teritorinių kurčiųjų organizacijų nepriimti paramos prieš tai neinformavus LKD ir RV.

LKD indėlis į nebiudžetinį projektą

Susirinkusieji buvo informuoti apie būtinybę 10 proc. prisidėti nuosavomis lėšomis prie Lietuvos Respublikos ir Šveicarijos konfederacijos bendradarbiavimo programos paprojekčio „Stiprūs ir matomi būdami kartu“ įgyvendinimo.

Projekto, kurio vertė 212,6 tūkst. Lt, esmė - mokymų kurčiųjų bendruomenėms ir kurčiųjų organizacijų specialistams organizavimas, interviu pagrindu parengtas ir per TV6 rodytas LKD įstaigas reklamuojantis ir viešinantis filmas bei netrukus būsianti Šv. Kazimiero g. 3 pastato aktų salėje įrengta konferencijų įranga (vertė – apie 85 tūkst. Lt). Naujovė, kad įranga bus belaidė ir valdoma radijo bangomis.

Nariai beveik vienbalsiai nutarė prisidėti prie sėkmingo projekto įgyvendinimo 21 tūkst. Lt suma.

Vienas RV narys buvo nepatenkintas, kad neturėjo galimybės iki posėdžio daugiau sužinoti apie įgyvendinamą projektą. Vis dėlto liko nenuspręsta, kas turėtų rengti trumpas būsimų RV posėdžių klausimų apžvalgas raštu.

Pastangos išsaugoti istorinius kadrus

Prieš gerus metus LKD yra skelbusi, jog renka archyvinę medžiagą iš kurčiųjų bendruomenės narių: nuotraukas, plokšteles, juostas tam, kad istorinį palikimą galėtų perrašyti į šiuolaikiškas laikmenas, jų pagrindu parengtų dokumentinę apybraižą ir taip LKD istoriją papasakotų būsimoms kartoms. Kurtieji aktyviai įsitraukė į akciją.

Gautos vaizdo medžiagos trukmė jau siekia kelias dešimtis valandų, bet ją reikia perrašyti ir sutvarkyti.

Nutarta įpareigoti LKD prezidentę R. Klečkovskają susitikti su tokias paslaugas teikiančių firmų atstovais ir išsiaiškinti darbų įkainius, o apie derybų rezultatus informuoti RV narius.

Kiti klausimai

RV narys A.Jasiūnas panoro dar kartą grįžti prie balandžio 25 d. vykusios LKD ataskaitinės konferencijos (suvažiavimo). Jis teigė, kad RV nariai visuomeniniais pagrindais turėtų dirbti ir kartu dalytis atsakomybe, o suvažiavime visi veiklų tikri ir tariami trūkumai buvo adresuoti vienai prezidentei. Jam atrodė keista, kad kolegos visus metus tylėjo, o paskui kėlė klausimus, į kuriuos atsakymus kaip RV nariai patys turėjo žinoti.

Valdybos narys pateikė pavyzdį iš kitų sistemų, kai valdymo organo atstovai per ataskaitinį susirinkimą stoja vienas po kito ir atsiskaito už savo veiklos barą, atsakinėja į dalyvių klausimus. Kurčiųjų suvažiavimo darbą jis prilygino linčo teismui.

Kalbėtojui pritarė ir A. Šimkuvienė. Esą nedaug trūko, kad suvažiavimas, įvertinęs prezidentės metinę ataskaitą patenkinamai, galėjo jos ir nepatvirtinti. Ji teigė manantį, kad tokiu atveju dabartinė RV būtų turėjusi atsistatydinti ir būtų renkama nauja RV.

Keletas kolegų neliko skolingi ir prezidentės užtarėjams. Jie priekaištavo, kad suvažiavime ji viešai tvirtinusi visuomeninį darbą dirbanti viena. Esą taip nuvertinamos kitų RV narių pastangos, demonstruojama, kad RV nariai stokoja pagarbos vienas kitam.

Prašyta LKD paramos apmokėti komandiruočių ar kelionių išlaidas asmenims, atliekantiems bendruomenei naudingą darbą: skaitantiems paskaitas, vedantiems seminarus, stebėtojų teisėmis dalyvaujantiems savivaldybių posėdžiuose svarstant lėšų klausimą neįgaliųjų organizacijoms. Prašymui buvo pritarta.

Vilniaus KRC direktorė I. Minkevičienė informavo, kad šiemet Vilniuje bus minimas kurčiųjų „Poezijos pavasario“ 30-metis. Į šventę rinksis 13 kurčiųjų poetų. Šia proga 50 egz. tiražu bus išleistas geriausių kurčiųjų eilėraščių almanachas, kurio kaina 2 tūkst. Lt. Pasiūlymui buvo pritarta.

Kai kurie RV nariai priekaištavo, kad pastarajame LKD suvažiavime nebuvo laikomasi iš anksto skelbtos darbotvarkės, o pabaigoje nepriimta rezoliucija. Todėl kurčiųjų bendruomenė neapsibrėžė 2014 m. prioritetų bei nenumatė vizijos.

Vienas LKD narys pasisakė prieš bet kokio LKD turto, net tokio kaip nenaudojami įmonių pastatai, poilsio bazės ir kt., pardavimą. Esą reikia labai stengtis visa tai išsaugoti ateičiai.

G. Ramanauskienė oponavo kolegai. Anot kalbėtojos, neverta saugoti ir kaupti nuvertėjančio turto. Užuot palaikius „gyvastį“ nereikalingo pastato, geriau už jį įsigyti tokį, kuris duotų naudos. Jeigu jau negali iš jo tikėtis pajamų, tai bent į jį nereikės investuoti. Kiti LKD nariai šiuo klausimu laikėsi neutralios pozicijos.

Apsvarstyti sveikinimų įkainiai mėnraštyje „Akiratis“. Siūlyta ir pritarta, kad 1 kv. cm kaina spalvotame puslapyje bus 1,4 Lt, nespalvotame – 0,85 Lt.

Nutraukta LKD paskolų išdavimo fiziniams asmenims (LKD nariams) veikla.

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Ugdymas

Nuo konferencijos iki konferencijos: vaikų ugdymo pokyčiai

Balandžio 16 d. Kauno pedagogų kvalifikacijos centre (KPKC) įvyko respublikinė surdopedagogų konferencija.

Konferenciją inicijavo Lietuvos surdopedagogų asociacija ir Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras (KKNUC). Ją organizuojant dalyvavo Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos Švietimo ir ugdymo skyrius bei KPKC.

Gausiai iš visos Lietuvos susirinkusius konferencijos dalyvius pasveikino KKNUC direktorė Laimutė Gervinskienė ir pristatė svečius iš Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM), Kauno m. savivaldybės, Lietuvos kurčiųjų draugijos organizacijų, kurčiųjų mokyklų.

Susirinkusius pasveikino ir gero darbo konferencijos dalyviams linkėjo švietimo ir mokslo viceministrė Edita Tamošiūnaitė, ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė Teresa Aidukienė ir Kauno m. savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos Švietimo ir ugdymo skyriaus Formaliojo švietimo poskyrio vedėja Vilija Adaškevičienė.

Nuo konferencijos iki konferencijos. Pirmąjį konferencijos pranešimą skaitė KKNUC direktorė Laimutė Gervinskienė. Ji priminė 2009 m. balandžio 24 d. konferencijos „Gestų kalba mokykloje: praeitis, dabartis ir vizija" rezoliuciją, kurioje buvo iškeltos labai rimtos problemos, aktualios visai surdopedagogų bendruomenei. Pranešėja apžvelgė, kas pasikeitė nuo to laiko, ar tos problemos aktualios ir šiandien.

KKNUC direktorė L.Gervinskienė.

Respublikinės surdopedagogų konferencijos dalyviai.

2009 m. konferencijoje buvo nutarta parengti ir įdiegti kvalifikacijos tobulinimo programas mokytojams, pradėjusiems dirbti kurčiųjų ugdymo įstaigoje, prireikus patikslinti teisės aktus. Šiuo klausimu pokyčių neįvyko, nors pastangų buvo. Kaip anksčiau, taip ir dabar kiekvienos įstaigos vadovas turi galvoti, kaip mokyti pradedantį dirbti su kurčiais vaikais pedagogą, kaip suteikti jam bazines surdopedagogikos, surdopsichologijos ir gestų kalbos žinių darbo vietoje.

Antras rezoliucijos punktas buvo parengti ir įdiegti kvalifikacijos tobulinimo programą lietuvių gestų kalbos mokytojams, kviečiant užsienio lektorius. Šiuo klausimu įvyko esminių pokyčių, ir pranešėja padėkojo LKD prezidentei Romai Klečkovskajai, kuri bendradarbiaudama su Švietimo ir mokslo ministerija daug prisidėjo prie šio klausimo sprendimo. Plačiau apie LGK mokytojų rengimą rašoma kitų pranešėjų kalbose.

Trečias rezoliucijos punktas buvo iki 2012 m. įsteigti Lietuvoje vieną eksperimentinę kurčiųjų grupę / klasę, kurioje kurti vaikai būtų ugdomi dvikalbiu kurčiųjų ugdymo metodu. Šiuo klausimu jokių pokyčių neįvyko. Pritrūko visų bendro požiūrio, pastangų, specialistų, įstaigų bendradarbiavimo.

Pranešėja klausė, ar visi neišspręsti klausimai yra aktualūs šiandien. Ar aktuali dvikalbio kurčiųjų ugdymo samprata? Lietuvių gestų kalbos vartojimo 2013-2017 m. priemonių plane teigiama, jog kurčiųjų ugdymas – dvikalbis, kurtieji ugdomi vadovaujantis dvikalbio kurčiųjų ugdymo samprata, tam rengiamos specialiosios mokymo priemonės, tačiau planuojamose priemonėse nėra nieko apie tai, kad kurčiųjų mokytojams turėtų būti sudarytos sąlygos išmokti lietuvių gestų kalbą.

Baigdama pranešėja iškėlė tokius klausimus: kokie pokyčiai priklauso nuo švietimo politikos formuotojų? kokie pokyčiai priklauso nuo mokyklų / ugdymo centrų steigėjų? kokie pokyčiai priklauso nuo mokyklų / ugdymo centrų vadovų? kokie pokyčiai priklauso nuo mokinių ir jų tėvų / globėjų / rūpintojų? kokie pokyčiai priklauso nuo mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų? O gal visi pokyčiai priklauso nuo visų mūsų bendradarbiavimo, kurio, deja, trūksta?

Baigdama L.Gervinskienė pasakė, kad visos šios aktualijos bus aptariamos surdopedagogų praktikų antroje konferencijos dalyje.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo patirtys. ŠMM atstovė Teresė Aidukienė kalbėjo, kad pastaruoju metu, kaip ir prieš 5 metus, daug kalbama apie bendradarbiavimą tarp specialistų, tėvų, ugdytojų, politikų. Nuo 2011 m. beveik visose

ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė T. Aidukienė.

savivaldybėse yra tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriai (TBK), kurie telkia bendras įvairių institucijų pastangas siekiant kokybiškos kompleksiškai teikiamos pagalbos vaikui ir jo šeimai. Šios pagalbos tikslas – užtikrinti veiksmingą vaikų ugdymąsi pagal ikimokyklinio ir / ar priešmokyklinio ugdymo programas ir padėti tėvams (globėjams) stiprinti tėvystės ir socialinius įgūdžius.

Kodėl švietimo pagalbą, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas vaikams, jų tėvams (globėjams) reikia teikti kompleksiškai? Todėl, kad, mokslininkų teigimu, labai svarbus žmogaus gyvenime yra jo ankstyvasis ugdymas ir kad kryptingas specialistų darbas su konkrečia šeima duoda geresnių rezultatų nei tada, kai „kairė nežino, ką daro dešinė“.

Tačiau norint organizuoti pagalbą pasitaiko sunkumų – kai kurios šeimos kategoriškai atsisako įsileisti į namus socialinį darbuotoją ar kitą specialistą. Tad vaikui lieka nenustatytas reikalingos pagalbos dydis ir pagalba neteikiama.

Pranešėja pabrėžė, kad TBK (apklausos šalies mastu duomenimis) džiaugiasi savo darbo reikalingumu, nes rasta neįgalių ir niekur neugdomų vaikų, kurie pradėjo lankyti vaikų darželį; konkrečioms šeimoms suteikta pagalba; šeimos informuotos apie galimybę gauti kompleksiškai teikiamas paslaugas. Labiausiai trukdo tarpinstituciniam bendradarbiavimui: požiūris į ikimokyklinį ugdymą, kaip į „nelabai rimtą“ sritį, visų noras dirbti atskirai, nenoras bendradarbiauti (ypač sveikatos priežiūros centrų specialistų), sudėtinga duomenų paieška, centralizuotos duomenų bazės nebuvimas, lėšų trūkumas, neišspręstas ikimokyklinukų pavėžėjimo klausimas, specialistų funkcijų dubliavimasis, neefektyvus jų paskirstymas.

T.Aidukienė palinkėjo kuo nuoširdesnio ir veiksmingesnio bendradarbiavimo sprendžiant aktualias problemas.

Dar viena pradžia: LGK mokytojų rengimas. Vilniaus kolegijos dėstytojas Mantrimas Danielius ir Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro (LKNUC) lietuvių gestų kalbos mokytojas Andrius Barisevičius kreipėsi į konferencijos dalyvius neįprastai – nuotoliniu būdu iš auditorijos, esančios Vilniuje. Jie pristatė unikalią ir kol kas vienintelę tokio lygio ir apimties programą, kur mokymai vyksta gestų kalba. Pranešėjai papasakojo, kad LKG mokytojų mokymuose dalyvauja 46 kurtieji, neprigirdintys ir girdintys suaugusieji, mokymų apimtis – 1000 valandų, mokymus veda Vilniaus kolegijos ir užsienio dėstytojai. M. Danielius pasidžiaugė, kad pavyko susidoroti su iššūkiu - dalyvių lankomumu, t. y. kaip padaryti, kad tiesiogiai arba netiesiogiai galėtų mokytis visi dalyviai, kurių dauguma yra dirbantys ir beveik pusė – ne iš Vilniaus. Sprendimas rastas – tai mišri mokymo forma (blended learning), kai vietos problema sprendžiama tiesiogine internetine transliacija, o laiko problema sprendžiama skelbiant paskaitų įrašus internete.

Pranešėjai tikisi, kad bus parengta pakankamai kvalifikuotų LGK mokytojų, parengta LGK mokymo medžiagos, bus sudarytos tolesnės galimybės kelti LGK mokytojo kvalifikaciją, suaktyvės LGK mokytojų bendradarbiavimas.

Kaip suaktyvinti surdopedagogų ir kurčiųjų mokytojų gestų kalbos mokymąsi? VšĮ Surdologijos centro direktorė Nijolė Krasniauskienė pateikė pedagogų, dirbančių su mokiniais, turinčiais klausos sutrikimą, anketinės apklausos duomenis, kurie rodo, kad 96 proc. apklaustųjų nori tobulinti savo gestų kalbą, ir tai daryti norėtų savo darbovietėje, dažniausiai – per mokinių atostogas. Anketos dalyviai teigė, jog lietuvių gestų kalbos kursai reikalingi todėl, kad nuolat reikia tobulinti žinias, nes viskas kinta: atsiranda naujų sąvokų bei naujų žodžių, o gestų kalbos kursų organizuojama per mažai.

VšĮ Surdologijos centro direktorė N.Krasniauskienė.

N. Krasniauskienė teigė, kad Surdologijos centras (SC) lanksčiai prisitaiko prie surdopedagogų LGK mokymosi poreikių dėl kursų vietos, laiko, trukmės, mokymosi periodiškumo; mokymo programų turinio, apimties; lektorių kvalifikacijos ir kalbinių gebėjimų. Pranešėja siūlė skatinimo sistemą besimokantiesiems: teikti prizus ir dėmesio ženklus geriausiems LGK vartotojams, organizuoti geriausiai gestų kalbą mokančio surdopedagogo rinkimus, tyliąsias popietes, „tylią“ Tarptautinę kurčiųjų dieną mokyklose ir pan.

Pranešėja pasidžiaugė, kad Lietuvoje yra daug teisės aktų, sudarančių prielaidas mokytis LGK. Tagi kodėl surdopedagogai vis dar nepakankamai moka LGK? Kodėl jie skundžiasi, kad LGK nėra kaip ir kur išmokti? Ką darome ne taip? Ir ko visai nedarome? Ar surdopedagogai iš tiesų nori LGK mokytis ir išmokti, ar iš tikrųjų sutampa viešos deklaracijos ir vidinės nuostatos? Ar tikrai žinybos bendradarbiauja taip, kaip deklaruoja? O jeigu nuoširdžiai – kur jos tai pastaruoju metu deklaruoja?

Baigdama N. Krasniauskienė palinkėjo, kad SADM ir ŠMM labiau koordinuotų savo veiksmus ir kuo glaudžiau bendradarbiautų su įstaigomis ir organizacijomis, esančiomis „šalia“ kurčio žmogaus.

Vaikų, turinčių klausos sutrikimų, specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimas. LKNUC Švietimo pagalbos, vertinimo ir konsultavimo skyriaus vedėja Daiva Burkauskienė priminė dokumentus, kuriais vadovaujantis atliekamas mokinių pedagoginis ir psichologinis įvertinimas, ir pa-

Nukelta į 10 psl.

Jonai Lukošiau,

Sveikiname Jus, sulaukus gražaus jubiliejaus, linkime energijos, sveikatos ir dar daugiau pergalių sporte. Jūsų laimėjimai sporte - tai ne vienos dienos, ne vienų metų pastangų rezultatas, reikalaujantis pasiaukojimo ir atkaklaus kasdieninio darbo. Jūsų nuopelnai kurčiųjų sporte – tai garbė Lietuvos kurčiųjų bendruomenei. Sėkmė telydi Jus visada...

Kauno kurčiųjų bendruomenė

Ugdymas

Atkelta iš 9 psl.

LKNUC Švietimo pagalbos, vertinimo ir konsultavimo skyriaus vedėja D.Burkauskienė.

aiškino vertinimo procedūrų eiliškumą bei svarbą.

Pranešėja informavo, kad 2012 m. įvertinti 423 vaikų, turinčių klausos sutrikimų ar kochlearinius implantus, pažintiniai gebėjimai ir specialieji ugdymosi poreikiai (SUP). 2013 m. įvertinti 65 vaikų, turinčių klausos sutrikimų ar kochlearinius implantus, pažintiniai gebėjimai ir nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai (iš jų 46 – dideli ir labai dideli SUP). D. Burkauskienė pabrėžė, kad individualizuoti Bendrąsias programas gali būti rekomenduojama tik mokiniams, kuriems nustatyta negalia dėl intelekto sutrikimo.

Lietuvių kalbos pasiekimų vertinimas ir įsivertinimo galimybės. LKNUC lietuvių kalbos

LKNUC lietuvių kalbos mokytoja metodininkė M. Pošiūtė-Žebelienė.

mokytoja metodininkė Milda Pošiūtė-Žebelienė nurodė vertinimo ir įsivertinimo svarbą ir mokiniui, ir mokytojui. Pranešėja kalbėjo apie lietuvių ir lietuvių gestų kalbų sritis, kurios yra vertinamos: teksto supratimas, teksto kūrimas, kalbos ir literatūros pažinimas, mokėjimas mokytis, nuostatos. Šių sričių pasiekimų lygiai yra pateikti bendrosiose programose. Tačiau niekur nėra paaiškinta, kaip konkrečiai išmokyti mokinį mokytis, pvz., kaip išmokyti suvokti skaitomą tekstą. Kiekvienas mokytojas turi vis iš naujo rasti mokymo būdų ir strategijų, tinkamų mokiniui, turinčiam klausos sutrikimų. Jeigu mokymo metodika būtų aprašyta, tai pradedantys dirbti pedagogai daug lengviau galėtų siekti geresnių mokinių mokymosi rezultatų.

Pranešėja kalbėjo apie lietuvių kalbos (LK) mokymosi paskirtį. Ankstesniu supratimu LK pamokoje suteikiamos gramatikos žinios, skaitomas kūrinys ir rašomas rašinys. Bet kalba yra įrankis siekti norimo tikslo, prisistatyti, apibūdinti situaciją, aiškiai, įtaigiai atskleisti įvykį, paaiškinti, kas ir kodėl, išreikšti nuomonę ir t. t. Visi šie dalykai yra susiję su kasdienėmis vaiko gyvenimo situacijomis, su kasdieniu kalbos poreikiu. Ir mokytojo pareiga - atskleisti kalbos ryšį su realiu gyvenimu ir kalbos pritaikymą jame.

Toliau M.Pošiūtė-Žebelienė pabrėžė, kaip svarbu kurčią vaiką mokyti kalbos kompetencijos, t. y. suprantamai ir tinkamai vartoti kalbą, kritiškai vertinti įvairius tekstus, pvz., reklamą. Mokymosi procese ypač svarbu ugdyti mokinių valią, nes kalbos kūrimą ir išmokimą stimuliuoja valia, valios pastangomis galima išmokti bet kokios kalbos.

Dar viena problema - mūsų mokiniams netinka diagnostinio įvertinimo sistema, kuri taikoma 4 ir 8 klasėse bendrojo lavinimo mokyklose, kai atliekami standartizuoti testai. Reikėtų parengti pasiekimų vertinimo metodą, tinkantį kurtiems ir neprigirdintiems mokiniams. Taip pat kelia susirūpinimą ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikra 10 klasėje, nes ji vis dar vykdoma pagal 2004 m. programą.

Baigdama pranešėja kvietė nepamiršti, kad mokant veikia ne tik mokytojas, bet ir mokinys.

Konferencijos dalyviai audringais plojimais pritarė M.Pošiūtės-Žebelienės išsakytoms mintims.

***Spreadthesign.com.* panaudojimo galimybes.** KKNUC direktoriaus pavaduotoja ugdymui Rasa Jankevičienė pristatė internetinės gestų kalbos vertimo priemonės www.spredthesighn.com

KKNUC direktoriaus pavaduotoja ugdymui R.Jankevičienė.

panaudojimo galimybes. Pranešėja priminė svetainės kūrimo pradžią - 2006 metus, kai KKNUC prisidėjo prie tarptautinio Leonardo da Vinči projekto ir kartu su 5 partneriais pradėjo kurti nemokamą tarptautinę internetinę gestų kalbos vertimo priemonę. Per aštuonerius projekto gyvavimo metus sukurtas tinklalapis ir internetinė gestų kalbos vertimo priemonė kokybiškai kito: daugėjo užsienio šalių-projekto partnerių, išsiplėtė gestų kalbos žodyno sritys, tinklalapis tobulėjo įgydamas vis naujų funkcijų, garso ir vaizdo galimybių.

Šiandien žodyne rasite per 220000 įvairių gyvenimo sričių gestų švedų, anglų, Amerikos anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų, japonų, turkų ir kitų šalių gestų kalbomis. Žodynas yra puiki edukacinė priemonė mokantis gestų kalbos per pamokas, taip pat mokantis gestų kalbos savarankiškai. Ja sėkmingai naudojasi tiek girdintys mokiniai, studentai, pedagogai, norintys plėsti gestų kalbos žinias, tiek kurtieji, kurie vyksta mokytis, gyventi ar dirbti užsienyje.

Plačiau apie www.spredthesighn.com skaitykite kitame "Akiračio" numeryje. Antroje konferencijos dalyje darbas vyko Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre.

Darbas grupėse

Kurčiųjų mokytojai aktyviai dalyvavo net 10 darbo grupių: surdopedagogų, auklėtojų, ikimokyklinio ugdymo pedagogų, pradinių klasių mokytojų, lietuvių kalbos mokytojų, lietuvių gestų kalbos mokytojų, anglų kalbos mokytojų, matematikos, fizikos, informacinių technologijų mokytojų, chemijos, biologijos, gamtos, geografijos, istorijos mokytojų, įstaigų vadovų. Grupes moderavo atstovai iš visų kurčiųjų mokyklų.

Grupėse konferencijos dalyviai diskutavo ir dalijosi patirtimi apie kurčių vaikų ugdymą. Apibendrindami darbą surdopedagogai kalbėjo, kad bendradarbiaujant reikėtų parengti mokiniams, turintiems klausos sutrikimų, pritaikytus standartizuotus testus bei parengti pritaikytas informacinių technologijų, matematikos, fizikos, istorijos, geografijos, biologijos, chemijos, pilietiškumo ugdymo, ekonomikos programas.

Nutarta siūlyti įsteigti Švietimo ir mokslo ministerijoje specialiojo ugdymo skyrių, peržiūrėti mokinio krepšelio metodiką specialiosioms mokykloms, tobulinti mokytojų, dirbančių su mokiniais, turinčiais klausos sutrikimą, lietuvių gestų kalbos kompetencijas sudarant prielaidas dvikalbiam kurčiųjų ugdymui. Tuo tikslu parengti lietuvių gestų kalbos programą mokytojams ir ją sistemingai įgyvendinti, parengti dvikalbio kurčiųjų ugdymo metodiką / metodines rekomendacijas ir rengti specialiąsias mokymo priemones dvikalbiam kurčiųjų mokymui, finansuoti mokytojų studijas, įgyjant papildomą specialiojo pedagogo (surdopedagogo) kvalifikaciją ar parengti ir sistemingai įgyvendinti surdopedagogikos ir surdopsichologijos kvalifikacijos tobulinimo programą, parengti ir įgyvendinti mokytojų padėjėjų rengimo programas, parengti dalykinės praktinės veiklos programą parengiamajai-4 klasėms ir muzikos ritmikos programą parengiamajai-4 klasėms.

Pasibaigus konferencijai, dar ilgai netilo diskusijos ir pokalbiai, jos dalyviai nenorėjo skirstytis. Atrodo, dar tiek daug liko neaptarta. Atsisveikinome susitarę vėl susitikti.

Laimutė GERVINSKIENĖ
KKNUC direktorė

Rasa JANKEVIČIENĖ
KKNUC direktorės
pavaduotoja ugdymui

Renginiai

Panevėžio kurtieji koncertavo kartu su pasaulinio garso muzikais

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje (PKNPM) vykusiame tarptautiniame renginyje didžiulių ovacijų sulaukė mūsų saviveiklininkai.

Buvusiam PKNPM mokiniui Laisvidui Jakiūnui atlikus imitacinę dainą žiūrovai neslėpė ašarų ir net atsistojo, palydėdami atlikėją karštais plojimais ir šūksniais „Bravo“. Daug dėmesio sulaukė ir kiti Panevėžio kurčiųjų reabilitacijos centro atlikėjai (vadovė Genutė Sipavičienė) bei šokių grupė „SELEVY“ (vadovė Regina Liutkevičienė).

Renginyje dalyvavo Varšuvos (Lenkija) choras „Polonia“, kuriam dirigavo diregentas Zbigniewas Szablewskis ir pasaulinio garso kompozitorius, pianistas bei dirigentas Marcinas Dominikas Gluchas iš Gioteborgo (Švedija).

Pasak PKNPM direktorės Danutės Kriščiūnienės, panašaus pobūdžio tarptautinis renginys mokykloje surengtas jau ketvirtą kartą. Jie vyksta dėka nuoširdaus bendradarbiavimo su Kėdainių lenkų bendruomenės pirmininke Irena Duchovska. Šiuo renginiu buvo paminėtos net keturios svarbios datos: Lenkijos Konstitucijos, Polonijos ir Motinos diena bei popiežių Jono Pauliaus II bei Jono XXIII paskelbimo šventaisiais iškilmės. Tokių integracinių, tarptautinių renginių tikslas – jungti ir vienyti tautines mažumas, tarp kurių yra ir kurčiųjų bendruomenė, plėsti mokinių kultūrinį akiratį, daugiau sužinoti apie savo tautos ir kaimyninių tautų patirtį, ugdyti toleranciją, pakantumą kitų nuomonei, tradicijoms bei gebėjimą matyti teigiamas jų ypatybes, ieškoti bendrų sąsajų, siekti pagilinti suvokimą istoriniame ir kultūriniame kontekste.

Pasaulinio garso kompozitorius, pianistas bei dirigentas M. D. Gluchas (centre) su choru „Polonia“.

G.Sipavičienė su savo „artistais“. Dešinėje - Kėdainių lenkų bendruomenės pirmininkė I. Duchovska ir PKNPM direktorė D. Kriščiūnienė.

Šia proga į renginį buvo atvykę ne tik tautinių mažumų: žydų, rusų, lenkų, totorių, latvių, karaimų ir kt. tautų atstovų, bet ir Visuotinės taikos federacijos (VTF) Lietuvos skyriaus valdybos pirmininkas Raimondas Urbonas kartu su VTF atstovu Baltijos šalims iš Japonijos.

Už ugdomą vienybės dvasią ir renginių, kurie padeda skirtingoms tautoms geriau pažinti ir suprasti vienai kitą, organizavimą PKNPM direktorei D. Kriščiūnienei ir Kėdainių lenkų bendruomenės pirmininkei I. Duchovskai buvo įteiktos panevėžiečio Seimo nario Povilo Urbšio padėkos.

Po renginio atidaryta portretistės, dailininkės, mokytojos Elenos Salnik tapybos paroda „Kilnojamas turtas“.

Laima LAPĖNIENĖ

Atvelykio vaikų šventėje – naujas „Mimikos“ spektaklis

Vilniaus kurčiųjų bendruomenės vaikučiai kartu su tėveliais Atvelykio šventėje pramogavo balandžio 26 d. Tądien jie ne tik rideno kiaušinius, žaidė žaidimus, kuriuose galėjo dalyvauti nuo mažiausio iki didžiausio, bet ir išvydo naują „Mimikos“ teatro spektaklį „Pupa“. Jo režisierė ir scenarijaus autorė – Janina Mažeikienė, o dekoracijas sukūrė Nojus Petrauskas. Taip pat vaikai dalyvavo viktorinoje „Ar pažįsti stebuklingą pasakų pasaulį“, kurią sukūrė ir pravedė meninių gebėjimų organizatorė J. Vasilevičienė.

Po viktorinos bei spektaklio vaikai ir jų tėveliai liejo savo teigiamas emocijas žaisdami kolektyvinius žaidimus, kuriems vadovavo Velykų bobutė (Nijolė Karmazienė) ir Angelas (Jovita Vasilevičienė). Taip pat vaikučiai spalvino piešinius margučių tematika. Darbelius galima pamatyti Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centro koridoriuje.

VKRC saviveiklininkai ir jų režisierė J. Mažeikienė.

Ypač daug džiaugsmo vaikams suteikė dideli saldžių dovanų maišeliai. Už jas bendruomenė turi būti dėkinga uždarosioms akcinėms bendrovėms „Vikada“, „Lesta“, „IDW“ ir „BSS grupė“.

VKRC inf.

Sportas

Kurčiųjų kroso čempionatas Lenkijoje

Balandžio 11-12 d. Bydgoščiaus mieste (Lenkija) vyko 10-asis Europos kurčiųjų kroso čempionatas.

Dalyviai buvo suskirstyti į dvi amžiaus grupes: jaunių ir suaugusiųjų. Lietuvai atstovavo jauniai Gedvilė Diržiūtė (Vilnius), Benas Karneckas (Šiauliai) ir Mangridas Kriauza (Klaipėda). O jų bendraamžis orientacininkas Rokas Koveckas prieš varžybas Lietuvoje patyrė kojos traumą ir į Lenkiją nevyko. Dėl to mūsų jaunieji sportininkai, kaip vėliau paaiškėjo, neteko galimybės pretenduoti į komandinius apdovanojimus. Suaugusiesiems atstovavo orientacininkė Adrija Kulbokaitė ir bėgikas Donatas Tumaitis.

Pirmą dieną vyko 4 km bėgimo varžybos. Trasa pasitaikė sudėtinga: pusę atkarpos vingiuota, šiaip kalnuota ir smėlėta. A. Kulbokaitė iš vienuolikos dalyvių atbėgo septinta. Pirma buvo rusė iš Jekaterinburgo, kuri bėgo tarsi kelyje nebūtų jokių kliūčių.

4 km distanciją D. Tumaitis įveikė keturioliktas (25 dalyviai). Tarp dalyvių vyrų taip pat geriausiai pasirodė rusas. Nuo jo Donatas atsiliko ~1 min.

Mūsų jauniams Benui ir Mangirdui 8 km bėgti irgi sekėsi nekaip: atitinkamai 8 ir 12 vietos (12 dalyvių).

Antrą dieną vyrai bėgo 12 km. D. Tumaitis atbėgo tryliktas iš 24 dalyvių ir nuo nugalėtojo atsiliko apie 3 min. Nors ne itin sėkmingai pasirodė mūsų vyrai, reikia pripažinti, kad vyrų kovos sirgaliams padovanojo ypač daug įspūdingų akimirkų.

Bėgdama 8 km distanciją Adrija finišavo aštunta iš 11 dalyvių, o ta pati varžovė rusė, nuo pat pradžių įgijusi pranašumą, vėliau dar labiau atitrūko nuo antros bėgikės ir finišo liniją kirto, atrodytų, beveik nepavargusi.

6 km bėgimo rungtyje Lietuvos garbę gynė jaunė G. Diržiūtė. Ji finišavo šešta iš 9 dalyvių. Nustebino suomė, viena iš dvynių. Šešiolikmetė mažutė, liesutė bėgikė pamažu atsiplėšė nuo rusės ir finišavo pirma. Jos dvynė sesuo pasitraukė iš trasos dėl kojos traumos. Nuo lyderės Gedvilė atsiliko apie 5 min.

Daugiausia medalių iškovojo rusai, antri liko šeimininkai.

Ona PEČIULIENĖ
LKSK vykdomojo komiteto narė

Badmintono čempionatas

Gegužės 9 d. Klaipėdoje surengtas Lietuvos kurčiųjų badmintono čempionatas.

Vyrų grupės nugalėtojų trejetas: K. Dauskurtas (1 vieta), I.Reznikas (2 vieta), T. Dovydaitis (3 vieta).

Moterys badmintonininkės vietomis pasiskirstė taip: V. Žymantaitė (1 vieta), E. Pakulnytė (2 vieta), V. Dovydaitė (3 vieta).

Prizininkai vyrai, pirmos ir antros vietos laimėtojos moterys bei ketvirtą vietą užėmusi K.Veitaitė pakviesti dalyvauti mokomosiose treniruočių stovyklose. Ten jie rengsis Europos badmintono čempionatui, kuris numatytas rugsėjo 1-6 d. Ženevoje (Šveicarija).

LKSK inf.

Lietuvos kurčiųjų badmintono čempionato nugalėtojai (iš kairės): I. Reznikas, K. Dauskurtas, T. Dovydaitis.

Tarp badmintono varžybų moterų grupės dalyvių antra iš kairės K.Veitaitė, toliau - V. Žymantaitė, E. Pakulnytė.

Mažųjų olimpiada

Pirmasis „Mažųjų Olimpiados 2014" dalyvių atrankinis turas vyko pavasario pradžioje. Jame dalyvavo ir Lietuvos sutrikusios klauso vaikų ikimokyklinio ugdymo centro (LSKVIUC) mažųjų olimpiečių komanda. Ji varžėsi su Vilniaus miesto „Pušaitės" ir „Ramunėlės" darželių komandomis.

Po atkaklios ir įtemptos kovos LSKVIUC olimpiečiai laimėjo antrąją vietą, tik sekundės skirtumu nusileisdami pirmosios vietos laimėtojams.

Visi džiaugėsi, kad centro olimpiečiai pateko į antrą etapą, kuris vyko balandžio mėnesį Varėnos miesto mokyklos sporto salėje. LSKVIU centro vaikai pirmą kartą varžėsi tokioje didelėje sporto salėje, kurioje be gausių keturių komandų mažųjų dalyvių buvo labai daug žiūrovų, komisijos narių ir žiniasklaidos atstovų. Šios varžybos buvo neįkainuojama patirtis centro vaikams. Jie sugebėjo ne tik lygiaverčiai varžytis su girdinčiais vaikais, bet ir tiesiogiai komunikavo su bendraamžiais per visą renginį.

Stengsimės ir ateityje dalyvauti įvairiose sporto bei sveikatos renginiuose, skatinsime mūsų vaikų pasitikėjimą, norą dalyvauti, bendrauti, bendradarbiauti bei tobulinti savo fizinius gebėjimus.

LSKVIUC inf.

LSKVIU centro mažųjų olimpiečių komanda ir fizinio lavinimo mokytoja džiaugiasi iškovotais diplomais.

Du sporto rekordai

Sofijos (Bulgarija, 2013 m.) kurčiųjų olimpiados prizininkas Vytenis Ivaškevičius per Vilniaus miesto kurčiųjų lengvosios atletikos varžybas nustūmė rutulį 17,12 m. Tai naujas Lietuvos ir pasaulio kurčiųjų rekordas.

Mindaugas Jurkša Lietuvos universiadoje nusviedė diską 44,18 m. Rungtyje jis buvo trečias ir po ilgos pertraukos pasiekė naują Lietuvos kurčiųjų rekordą.

Jau daugybę metų disko metimo niekas iš vyrų nekultivavo. Ankstesnis rekordas - 40,03 m buvo pasiektas 1962 m.! Taip, iš tiesų praėjo 52 metai. Ir pagaliau užaugo nauja talentų karta.

Džiaugiamės, didžiuojamės ir sveikiname jaunuosius mūsų galiūnus.

Ona PEČIULIENĖ

Krepšinio čempionatas

Šiauliuose balandžio 26-27d. atrankos varžybomis prasidėjo Lietuvos kurčiųjų vyrų krepšinio čempionatas.

Jį, kaip ir kitus šalies čempionatus, rengia Lietuvos kurčiųjų sporto komitetas. Čia varžėsi keturios komandos: Šiaulių, Klaipėdos, Kauno-2 ir Vilniaus-2.

Pirmos vietos laimėtoja Vilniaus-2 komanda įgijo teisę prisidėti prie stipresniųjų ekipų. Ji kartu su Vilniaus-1, Kauno-1 ir Panevėžio penketukais gegužės 10-11 d. dalyvavo Kaune vykusiose grupės varžybose. Po šio etapo paaiškėjo lemiamų kovų poros.

Pusfinaliai ir finalas gegužės 24-25 d. bus surengti Klaipėdoje. Čia pirmame pusfinalyje susirungs Vilniaus-1 ir Vilniaus-2 ekipos, antrame pusfinalyje – Kauno-1 ir Panevėžio komandos.

Porų nugalėtojai susitiks finale, o pralaimėjusios komandos kovos dėl trečios vietos.

LKSK inf.

Naujos technologijos

Kochleariniai implantai kurtiems vaikams

Sunkią kurtumo negalią turintiems vaikams bus kompensuojami du abiem ausims skirti kochleariniai implantai.

Tokia galimybė atsirado sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtinus naują kochlearinių implantų kompensavimo tvarką.

Iki šiol kochleariniai implantai vienai ausiai buvo skiriami esant sunkiems arba labai sunkiems klausos sutrikimams, kai įprastos klausos gerinimo priemonės nepadėdavo. Tik išskirtiniu atveju, apkurtus dėl meningito, implantai buvo skiriami abiem ausims.

Kochleariniai implantai yra pažangiausias būdas sprendžiant kurtumo problemas ir suteikia galimybę kurtiesiems persikelti iš tylos į garsų pasaulį, padeda jų visavertei socialinei integracijai į visuomenę.

Šiems moderniems implantams bei kitoms klausos atkūrimo priemonėms – BAHA įsriegiamiesiems kauliniams implantams, vidurinės ausies klausos sistemoms ir atsarginiams šių medicinos pagalbos priemonių procesoriams kompensuoti kasmet skiriamos lėšos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto. Pernai šioms medicinos pagalbos priemonėms buvo panaudota apie 4,1 mln. litų.

Remiantis pastarųjų metų statistika ir gydytojų specialistų prognozėmis, per metus Lietuvoje tokios abipusės kochlearinės implantacijos gali prireikti 15–19 vaikų. Vieno vaikams kompensuojamo kochlearinio implanto bazinė kaina – 88 tūkst. litų. Kompensuojant du kochlearinius implantus vaikams papildomai iš PSDF biudžeto reikės apie 1,3–1,7 mln. litų.

Statistikos duomenimis, Europos valstybėse vis dažniau atliekama abipusė (abiem ausims) kochlearinė implantacija. Pavyzdžiui, Skandinavijos šalyse, Šveicarijoje, Didžiojoje Britanijoje visiems kurtiems vaikams yra kompensuojamos išlaidos už du kochlearinius implantus. Gydytojams rekomenduojant antrojo implanto išlaidos kompensuojamos Vokietijoje, Austrijoje, Ispanijoje, Belgijoje, Olandijoje, todėl šiose valstybėse daugiau kaip pusei (60–80 proc.) visų gimusių kurčiųjų atliekama abipusė implantacija, o kai kuriems pacientams antroji operacija daroma vėliau. Be didelių apribojimų abipusė implantacija finansuojama Lenkijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Slovėnijoje, Baltarusijoje, Rusijoje, Turkijoje.

SADM inf.

Surastas būdas grąžinti klausą

Praradusiems klausą žmonėms bus įšvirkšta nežalingo viruso, pernešančio geną, kuris turėtų sukelti ausies jutimo receptorių ataugimą.

Po dviejų mėnesių grupė kurčiųjų turėtų vėl girdėti, kai baigsis pirmoji pasaulyje bandomoji genų terapija kurtiesiems.

Dėl ligos ar nelaimės klausos netekusiems savanoriams bus suleista nežalingo viruso, turinčio klausos receptorių ataugimo geną.

Svarbu tai, kad šis metodas gali sugrąžinti natūralesnį klausos pojūtį nei kitos technologijos. Klausos aparatai tik sustiprina garsus, kochleariniai implantai paverčia garso bangas į elektros bangas, kurias smegenys interpretuoja kaip garsą, tačiau šie implantai nesurenka visų natūralių dažnių.

Tai reiškia, kad žmonėms gali būti sudėtinga atskirti daugybę balso ir muzikos niuansų.

„Galimybė sugrąžinti žmonėms natūralią klausą yra šventasis Gralis, - sako bandymui vadovaujantis Hinrichas Staeckeris iš Kanzaso universiteto Medicinos centro. - Būtent tai ir tikimės atlikti – iš esmės taisome ausį, užuot dirbtinai imituodami jos veikimą.“

Vis dar daug ko nežinome apie ausies veikimą. Taip yra dėl to, kad subtilus vidinės ausies mechanizmas uždarytas kiečiausiame viso kūno kaule, tad nelengva nagrinėti jį nepadarant žalos.

Žinome, kad garso bangos nukreipiamos į ausies vidų ir priverčia ausies būgnelį vibruoti. Šios vibracijos perduodamos į vidinės ausies sraigę per tris mažus kaulelius. Tūkstančiai jutimo receptorių iškloja dalį vidinės ausies sraigės, dar vadinamos spiraliniu organu, su vidinėmis ir išorinėmis plaukuotų ląstelių eilėmis.

Garso bangos, sustiprintos išorinių plaukuotųjų ląstelių, vibruoja vidines plaukuotąsias ląsteles, taip paviršiuje atidaromi jonų kanalai, kurie leidžia neurotransmiteriams patekti vidun. Tai sukelia elektrinį kochlearinių neuronų aktyvumą, smegenims perduodama informacija, kur ji gali būti apdorojama.

Ir vidines, ir išorines plaukuotąsias ląsteles gali pažeisti garsus triukšmas, vaistų, tokių kaip antibiotikai, vartojimas bei ligos, ir jos gali nebeataugti. Galimas sprendimas pasirodė 2003 metais, kai mokslininkai atrado, kad tam tikri genai gali pakeisti ląsteles iš atraminių abiejų plaukuotųjų ląstelių tipo į abiejų tipų plaukelius.

Norėdamas patikrinti, ar vienas iš šių genų - *Atoh1* - galėtų būti panaudotas klausai gerinti, pernai H. Staeckeris su kolegomis įterpė jį į nekenksmingą virusą. Jį sušvirkštė į pelės vidinės ausies sraigę, kurios beveik visos plaukuotosios ląstelės buvo pažeistos. Po dviejų mėnesių graužiko klausa pagerėjo maždaug 20 decibelų. „Tai beveik tas pats skirtumas tarp klausos užsidengus rankomis ausis ir to, ką mes girdime įprastai“, - teigia Lloydas Klicksteinas, bandyme bendradarbiavusios Šveicarijos vaistų kompanijos „Novartis“ taikomosios medicinos vadovas.

Dabar H. Staeckerio komanda gavo leidimą tą patį atlikti žmonėms. Bus ieškoma 45 savanorių, turinčių sunkių klausos sutrikimų dėl šalutinio vaistų poveikio. Ši grupė bus praradusi daug klausos plaukelių, bet tebeturės palaikančias struktūras, tokias kaip vidinės ausies neuronai. „Didžiausias pavojus, kad galime sutrikdyti likusią klausą, dėl to pradedame tyrimą su žmonėmis, kurie kone visiškai jau yra ją praradę“, - sako L. Klicksteinas.

Tie, kurie jau gimė su klausos negalia, nebus tinkami bandymui, nes jie dažnai tiesiog neturi plaukuotųjų ląstelių palaikymui reikalingų struktūrų.

Parengta pagal
www.technologijos.lt inf.

Užsienio patirtis

PAGAVA susipažino su pagalba kurčių vaikų šeimoms Norvegijoje

Lietuvos šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendrija PAGAVA įdėjo daug pastangų, kad šalyje būtų įgyvendinta visuotinė naujagimių klausos patikra. Nuo šių metų sausio 1d., vykdant sveikatos apsaugos ministro įsakymą, turi būti atliekamas visų Lietuvoje gimusių naujagimių klausos tyrimas. Juo siekiama kuo anksčiau nustatyti įgimtą klausos sutrikimą.

Pirmas žingsnis žengtas, tad tikimės, kad artimiausioje ateityje visos sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios akušerijos paslaugas, bus aprūpintos prietaisais, kurie reikalingi naujagimių klausai tikrinti.

Vis dėlto svarbu ne tik kuo anksčiau nustatyti diagnozę, bet ir kuo anksčiau pradėti neįgalaus vaiko reabilitaciją. Deja, to nesupranta būtent Sveikatos apsaugos ministerija, nes priėmusi sprendimą dėl klausos sutrikimų ankstyvos diagnostikos, pačią ankstyvąją reabilitaciją ministerija palieka savieigai. Tai yra sužinoję, kad kūdikis negirdi, tėvai patys turi ieškotis tolesnės medicinos ir ugdymo pagalbos, nes pirminė pagalba kūdikio tėvams kol kas nenumatyta.

Todėl tėvų organizacija imasi iniciatyvos bandydama „padėti“ ministerijoms rasti reikalingus sprendimus.

Šiais metais bendrija PAGAVA įgyvendina Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo 2009-2014 m. periodo NVO programos Lietuvoje remiamą projektą „Kurčių vaikų ir jų šeimų diskriminacijos mažinimo link“. Projektu siekiama, kad Lietuvoje būtų užtikrinama Europos šalių standartus atitinkanti pagalba šeimoms, kurių vaikai turi klausos sutrikimų.

Norvegijos patirtis

Įgyvendinant projektą dvi bendrijos PAGAVA darbuotojos balandžio mėnesio pabaigoje turėjo galimybę nuvykti į Oslą susipažinti, kaip Norvegijoje organizuojama pagalba kurtiems vaikams ir juos auginančioms šeimoms. Pirmiausia apsilankėme Norvegijos specialiojo ugdymo departamento (*Statped*) Klausos sutrikimų skyriuje.

Norvegijos švietimo sistema grindžiama nuostata, kad vaikas turi būti ugdomas bendrojo lavinimo mokykloje kuo arčiau gyvenamosios vietos, pritaikant ugdymo programą ir aplinką prie individualių vaiko gebėjimų ir poreikių. Jeigu mokinys negali pasiekti patenkinamų rezultatų bendrojo lavinimo mokykloje, jis gali būti ugdomas specialiojoje ugdymo įstaigoje.

***Statped* paslaugos.** Natūralu, kad plečiantis integracijai vis daugiau bendrojo lavinimo mokyklų susiduria su žinių ir kompetencijos stoka. *Statped* užduotis yra padėti mokykloms ir tėvams, kurių vaikai turi specialiųjų poreikių, bei užtikrinti, kad visi šie vaikai visoje šalyje gautų kokybiškas paslaugas. *Statped* teikiamos paslaugos apima šešias specialiojo ugdymo sritis - tai įgimti protiniai sutrikimai, kompleksiniai mokymosi sutrikimai, kalbos sutrikimai, kurčneregystė, klausos sutrikimai, regėjimo sutrikimai. Departamentas turi keturis padalinius šalies regionuose; stipriausias yra Osle esantis pietryčių regiono padalinys, kuriame dirba per 60 klausos ugdymo specialistų. *Statped* paslaugos: pagalba, konsultavimas ir vertinimas, tiesioginis darbas su vaikais, jaunimu ir suaugusiais asmenimis; kursai įvairioms grupėms (moksleiviams, tėvams, mokytojams); metodinės medžiagos rengimas; informacijos sklaida. *Statped* pagalba organizuojama per pedagogines psichologines tarnybas. Švietimo procese plačiai naudojamos šiuolaikinės technologijos ir nuotolinis mokymas. Sutrikusios klausos vaikų tėvams per vaiko amžiaus laikotarpį nuo 1 iki 16 metų yra organizuojami 40 savaičių trukmės kursai, pirmais metais kursai paprastai vyksta 4 savaites per metus, o vėliau po 2 savaites per metus. Kursai yra nemokami, valstybė sumoka kelionės ir pragyvenimo išlaidas bei darbo užmokestį kursų metu. Kursuose tėvai gauna žinių apie vaiko poreikius ir ugdymą, vyksta gestų kalbos pamokos, o svarbiausia – tėvai turi galimybę susitikti ir pasidalyti patirtimi. Taip pat vyksta užsiėmimai vaikams.

Pirmine pagalba kurčio vaiko šeimai. Be to, susipažinome, kokią pirminę pagalbą gauna kurčio vaiko šeima. Kai naujagimiui diagnozuojamas kurtumas, ligoninė apie tai informuoja *Statped* ir vietos pedagoginę psichologinę tarnybą. Pirminę pagalbą teikia vadinamoji *Straks* komanda („straks“ reiškia „greitai, nedelsiant“). Į *Straks* komandą įeina audiologas, surdopedagogas / logopedas, šeimos gydytojas arba psichologas. Gavusi pranešimą, kad kūdikio tėvai pageidauja susitikti, grupė stengiasi susisiekti su tėvais per vieną savaitę. Pirminės pagalbos vaidmuo yra padėti tėvams, kurie išgyvena didelį liūdesį, nežino, ką reiškia vaiko klausos praradimas, ir kuriems kyla pačių įvairiausių klausimų. Specialistai supažindina su klausos reabilitacijos galimybėmis, kad tėvai galėtų priimti pagrįstus sprendimus. Taip pat tėvai turi galimybę apsilankyti *Statped* organizuojamuose šeimų kursuose, ten susitinka su kitomis šeimomis. Anksčiau į tokius kursus tėvai dažniausiai patekdavo vaikui turint 2-5 metus, o dabar jie turi galimybę susitikti su kitais tėvais, kai vaikui vos keli mėnesiai. Norvegijoje stengiamasi išnaudoti neįgalių vaikų tėvų patirtį ir pagalbą vienų kitiems. Taigi vyksta glaudus bendradarbiavimas tarp ligoninių ir *Statped*, o tai padeda (norvegai tai ypač akcentuoja) užtikrinti kuo ankstesnį ryšį su šeima ir įgalina pradėti ankstyvąją reabilitaciją.

Kurčiųjų vaikų darželiai. Vizito programoje buvo skirta laiko apsilankyti kurčių vaikų darželyje bei mokykloje. Buvęs kurčių vaikų darželis, kurį aplankėme, šiandien priima ne tik turinčius klausos sutrikimų, bet ir girdinčius vaikus, dirba girdintys ir kurti specialistai. Vaikai su klausos aparatais ir kochleariniais implantais turi kalbinę aplinką, pagal poreikį lavinama vaikų klausa, kalbėjimo įgūdžiai, visi vaikai išmoksta gestų. Pasidomėjus, kaip į darželį pritraukiami girdintys vaikai, direktorė paaiškino, jog iš pradžių jį pradėjo lankyti girdintys broliukai ir sesutės, o netrukus darželis tapo populiarus tarp vietos bendruomenės: girdinčių vaikų tėvai ėmė skaičiuoti ne darželio minusus, o pliusus – tai kur kas mažesnės vaikų grupės, dirba daugiau darbuotojų, todėl vaikai gauna geresnę priežiūrą, vyksta daug lavinamųjų užsiėmimų, vaikai turi galimybę išmokti dar vieną, tai yra gestų, kalbą. Direktorė atkreipė mūsų dėmesį, kad darželyje naudojamos garsą sugeriančios medžiagos, – tokie yra stalų ir grindų paviršiai.

Kurčiųjų mokykla. Kitas įdomus integruoto ugdymo atvejis – Vetlando kurčiųjų mokykla, kuri dar vadinama „dvynių mokykla“, nes po vienu stogu yra dvi – girdinčiųjų ir kurčiųjų - mokyklos. Mokykla susideda iš kelių korpusų – administracijos, pradinės mokyklos, pagrindinės mokyklos, sporto salių ir kt. Pradinių klasių pastate visos klasės turi stiklines duris, todėl iš vidaus pastatas atrodo kaip perregimas. Kurti ir girdintys vaikai mokosi atskirose klasėse, bet kai kurie užsiėmimai vyksta kartu, vaikai gali susitikti ir pabendrauti per pertraukas bei valgykloje. Mus lydinti direktorės pavaduotoja sakė, kad būtent pradinukai daugiausia tarpusavyje bendrauja ir „integruojasi“, o aukštesnėse klasėse, nors ir čia kurtieji ir girdintieji mokosi bendrame korpuse, integracija vyksta sunkiau. Mat paaugliai daug kalba ir bendrauja grupelėmis, todėl bendros veiklos daugiausia susijusios su sporto varžybomis.

Norvegijoje nėra atskiros tėvų, auginančių sutrikusios klausos vaikus, organizacijos. Tėvai buriasi arba prie Neprigirdinčiųjų organizacijos, arba prie Kurčiųjų draugijos, įskaitant tėvus, kurių vaikai yra su kochleariniais implantais.

Vizito metu įvyko *Statped* Klausos sutrikimų skyriaus kasmetinė konferencija, į kurią buvome pakviestos ir turėjome galimybę pristatyti bendriją PAGAVA ir įgyvendinamą projektą.

Esame labai dėkingi *Statped* darbuotojams, kurie pasidalijo savo patirtimi. Sieksime, kad kai kas iš Norvegijos patirties būtų įgyvendinta ir Lietuvoje.

PAGAVOS inf.

Mūsų žmonės

Kurčių mokinių dailės terapeutė

Kurčių mokinių dailės terapeutė Ligita Skukauskaitė ir jos ugdytiniai .

Dailės terapijos specialistė Ligita Skukauskaitė prieš dešimtmetį baigė Vilniaus edukologijos universitete dailės istorijos edukologijos magistrantūrą. Jos magistro darbo tema buvo „Kurčiųjų kūrybiškumo ugdymas daile“.

Jos veiklos baras buvo ir yra platus: dirbo teatruose arba su vaikais, bet viskas susieta su daile. Apie 18 metų Ligita dirbo Vaikų ir jaunimo centre Teatro studijoje, buvo aktyvi Vegos Vaičiūnaitės įkurto „Miraklio“ teatro dalyvė, įsitraukė į Stalo teatro veiklą. (Stalo teatras šiais metais Geriausio lėlių ir objektų teatro nominacijoje apdovanotas „Auksiniu scenos kryžiumi“, režisierė Saulė Degutytė.)

Tuo pat metu dirbo su rizikos grupės vaikais Šv. Vincento Pauliečio bendruomenėje. Ten dirbdama Ligita susidomėjo dailės terapija, įstojo į Lietuvos dailės terapijos taikymo asociaciją. Taip ji pradėjo mokytis dailės terapijos ir įgytas žinias taikyti praktikoje. Tuo laikotarpiu Ligita dirbo su kurčios mergaitės mama, taip ji pirmą kartą susitiko su kurčiaja. Dėl šios pažinties ji įsiliejo į Lietuvos šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendriją PAGAVA . Jau tų pačių metų rudenį, PAGAVAI minint 10 metų jubiliejų Seimo rūmuose, Ligita rengė šventinį vaikų pasirodymą.

Nuo to laiko kasmet ji su psichologe Dovile Jankauskiene vykdė PAGAVOS projektus. Dailės būrelio ar dailiųjų amatų užsiėmimai, kuriuose Ligita dirbo kartu su Dovile, vykdavo įvairiose patalpose: LKD patalpose Šv. Kazimiero gatvėje, Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre. Parodos buvo rengiamos įvairiose vietose, pavyzdžiui, Šlapelių name-muziejuje, taip pat kelios buvo eksponuotos Muzikos ir meno bibliotekoje Arklių gatvėje, ten lankytojai net rašė atsiliepimus apie parodą. Galiausiai Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras suteikė PAGAVAI galimybę naudotis vienu kabinetu mokinių bendrabutyje. Centro mokiniai taip pat galėjo lankyti Ligitos vedamus dailės užsiėmimus .

Turinti darbo su kurčiaisiais patirties specialistė puikiai supranta, kad užsiėmimuose būtina vykdyti bendrąjį ugdymą – lavinti ir informuoti kurčius vaikus, gyvenančius savo vis dar gana uždaroje bendruomenėje. Ne visi kurčių vaikų tėvai gali paaiškinti, pailiustruoti, kas yra dailės paroda, kaip atrodo dailės darbų pristatymas visuomenei, kodėl būna teikiamos gėlės kūrėjams ir vadovei, kodėl visi dalyviai turėtų būti vaišinami – tegu nors ir saldainiais, kaip privalu elgtis parodoje pagal protokolą . Gėlėmis ir vaišėmis pasirūpina PAGAVA, jos atstovai būtinai ateina į parodos atidarymą ir sako sveikinimo kalbą.

Su Ligita susipažinau prieš aštuonerius metus, kai dirbau tuometiniame Vilniaus kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų reabilitaciniame profesinio mokymo centre, vykdėme mokinių laisvalaikio užimtumo projektą. Jame buvo numatytos įvairios veiklos, tarp jų ir dailės užsiėmimai. Ligita dirbo su kurčiais jaunuoliais. Mūsų projekte dalyvavo ir tuometinė centro psichologė D. Jankauskienė. Viena iš projekto veiklų buvo dailės užsiėmimai rizikos grupės moksleiviams. Nors pradžia buvo nelengva, nebuvo darbo su kurčiais rizikos grupės jaunuoliais patirties, abi specialistės buvo atkaklios ir įveikė visus sunkumus. Mokiniai, ypač patys tyliausi ir uždariausi, noriai lankė užsiėmimus, todėl centre vyko jų darbelių parodos. Tuose darbuose, pasak vadovių, atsispindėjo mokinių nuotaikų kaita tiek pasirenkant piešimo objektą, tiek spalvų gamą.

Jų darbo rezultatai gerai atspindėjo šių specialisčių ryžtą ir galimybes dirbti su kurčiaisiais. Jau nuo pat darbo pradžios krito į akis tai, kad Ligita yra labai metodiška ir pareiginga. Tais laikais ne kartą teko sutikti specialistų, atsainiai žiūrinčių į pareigas, kurios yra menkai materialiai atlyginamos. Svarbiausia, kad ji siekė lavinti ir psichologiškai remti kurčius mokinius, suteikti jiems ne tik žinių, bet ir psichologinę paramą. Šios pastangos nebuvo bevaisės – tuoj pat atsirado nuolatinių užsiėmimų dalyvių.

Ypač man įstrigo mokytojos Ligitos organizuota pirmoji jaunuolių darbų paroda. Ši paroda vaizdžiai atskleidė, kad tokio pobūdžio užsiėmimai kurtiesiems yra prieinamiausias ir geriausias būdas perteikti užgniaužtus išgyvenimus ir jausmus. Parodoje buvo pateikti mokinių pirmieji, tarpiniai ir naujausi piešiniai, atskleidžiantys autorių nuotaikų kaitą ir teigiamus jų poslinkius.

Pernai prieš Naujuosius metus buvau PAGAVOS įpareigota dalyvauti L. Skukauskaitės mokinių darbų parodos atidaryme – vernisaže. Gavau nemažą maišą saldainių ir pažadėjau visus pasveikinti nuo tėvų bendrijos. Šiame parodos atidaryme buvo viskas, kas priklauso tikram vernisažui: oficialūs svečiai, jų sveikinimo kalbos, gėlės, saldainiai, juostelės kirpimas, laimingi autoriai ir jų mokytoja, vaikų auklėtojos. Visi vaikai gavo galimybę tarti žodį ir pristatyti savo darbelius, kuriuos vėliau parsinešė namo parodyti artimiesiems.

Bendravimas su dailės terapeute L. Skukauskaite ir jos ugdytiniais mane iš tiesų įtikino, kad geriausi darbai vyksta be didelės reklamos, bet dosniai dalijant talentą ir širdies šilumą. Mano pristatyta specialistė Ligita yra būtent tokia asmenybė. Linkiu, kad kiekvienas kurčias vaikas nors kartą dalyvautų savo darbų vernisaže, kad jo kūrybingumas būtų skatinamas ir toliau ugdomas.

Birutė ARLAUSKIENĖ

Fotoreportažas iš vaikų darbų parodos „Lietuvos istorija“ atidarymo - 16 psl.

Mūsų žmonės

Fotoreportažas iš vaikų darbų parodos „Lietuvos istorija“ atidarymo

Vyksta kūrybinis procesas.

Viskas, kas priklauso per parodos atidarymą - perkerpama juostelė, o vėliau visi džiaugsmingai apžiūri eksponuojamus darbus.

Kiekvienam parodos dalyviui norėjosi parodyti savo kūrybos darbus.

Visų tėvelių vardu PAGAVOS atstovė Birutė Arlauskienė nuoširdžiai padėkojo L. Skukauskaitei.

Su vaikais bendrauja PAGAVOS atstovė Marija Markina.

Luko karaliai.

Parodoje džiaugsmingai nusiteikę mokytoja A.Vėliūtė ir jos auklėtiniai.

Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, Vilnius LT-01303
Redakcijos telefonas 261 53 64
El. p.: redakcija@lkd.lt

Redaktorė Genė KARKLIENĖ

ISSN 1648–5882
Maketuotoja Daiva Motiejūnaitė

Ofsetinė spauda. 2 sp. l. Tiražas 1000 egz.
Spausdino UAB „VIP Spauda“,
Panerių g. 34, Vilnius.
Užsakymas 14515

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami, nesaugojami. Laikraštyje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę